

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Lucija Krznar

ŽIVLJENJE IN DELO MAJDE KOREN

Diplomsko delo

Mentor: prof. dr. Igor Saksida

Ljubljana, maj 2011

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem svojemu mentorju, prof. dr. Igorju Saksidi, za vse nasvete in strokovno pomoč pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se pisateljici Majdi Koren, da mi je bila pripravljena priskočiti na pomoč pri pisanju diplomske naloge z informacijami o sebi in svojem delu.

Hvala možu Andražu, da mi je v času študija stal ob strani, me spodbujal in verjel vame.

Hvaležna sem svojim staršem, da so mi pustili prosto pot pri izbiri študija, mi ga omogočili in mi pomagali pri varstvu otrok, da je delo hitreje nastalo.

Hvala tudi tašči Jelki, tastu Branku in stari mami Mariji, da so mi v času študija priskočili na pomoč, kadar sem potrebovala varstvo, in so tako pripomogli k hitrejši poti do končnega cilja.

Hvala prijateljem za vse spodbudne besede, sošolkam s fakultete pa za vsa prijetna druženja in klepete.

In nenazadnje, hvala tudi mojima sončkoma, Vidu in Juliji, da sta me delila s knjigami in me potrpežljivo čakala. Njima posvečam svojo diplomsko nalogo.

IZVLEČEK

Diplomska naloga predstavlja življenje in delo Majde Koren (1960), sodobne slovenske mladinske pisateljice, dobitnice večernice 2006, učiteljice razrednega pouka, kolumnistke, scenaristke in urednice otroške spletne strani. Osrednji del diplomske naloge je vsebinska, tematska, slogovna analiza celotnega avtoričinega opusa, del, ki jih je avtorica napisala tako za otroke kot najstnike med leti 1994 in 2010.

Teoretična izhodišča, navedena v diplomski nalogi, temeljijo na osnovni delitvi sodobne mladinske proze na realistično oziroma resničnostno prozo in iracionalno oziroma neresničnostno prozo ter služijo kot podlaga za nadaljnjo analizo in žanrsko razvrstitev besedil pisateljice Majde Koren. Predstavljene so književne vrste, značilne za pisateljico: kratka sodobna pravljica, živalska zgodba, mladinska realistična pripoved (povest), mladinski realistični roman in kratka zgodba.

Ključne besede: mladinska književnost, sodobna slovenska mladinska proza, iracionalna oz. neresničnostna proza, realistična oz. resničnostna proza, kratka sodobna pravljica, živalska zgodba, mladinska realistična pripoved (povest), mladinski realistični roman, Majda Koren.

ABSTRACT

The graduate thesis focuses on the life and work of Majda Koren (1960), a contemporary Slovene youth literature writer, who in 2006 won Večernica, a book prize for the best youth book. She is a primary school teacher, columnist, screenplay writer and editor of a children webpage. The major part of the thesis consists of a contents, topical and style analysis of the author's opus, namely the works written for children and teenagers during the years 1994 and 2010.

The theoretical framework in the thesis features the basic contemporary youth literature division into realistic or reality prose and irrational or non-realistic prose, and provides a foundation for further analysis and genre classification of Majda Koren's texts. The classification introduces literary genres that are significant for the author, such as: contemporary short fairy tale, animal story, realistic youth tale, realistic youth novel and short story.

Key words: youth literature, Slovene contemporary youth prose, irrational or non-realistic prose, realistic or reality prose, modern short fairy tale, animal story, realistic youth tale, realistic youth novel, Majda Koren.

KAZALO

UVOD	1
1 MLADINSKA KNJIŽEVNOST	3
1.1 NEENOTNOST POIMENOVANJA	3
1.2 DEFINICIJE	3
2 SODOBNA SLOVENSKA MLADINSKA PROZA	5
2.1 OPREDELITEV POJMA	5
2.2 DELITEV SODOBNE SLOVENSKE MLADINSKE PROZE	5
2.2.1 <i>Delitev glede na dolžino (Haramija)</i>	5
2.2.2 <i>Delitev glede na pravljичnost oziroma realističnost (Saksida)</i>	6
3 IRACIONALNA OZIROMA NERESNIČNOSTNA PROZA	8
3.1 SODOBNA PRAVLJICA	8
3.1.1 <i>Kratka sodobna pravljica</i>	11
3.1.1.1 <i>Kratka sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom</i>	11
3.1.1.2 <i>Kratka sodobna pravljica z oživljeno igrāčo/oživljenim predmetom kot glavnim literarnim likom</i>	13
3.1.1.3 <i>Druge različice kratke sodobne pravljice</i>	14
4 REALISTIČNA OZIROMA RESNIČNOSTNA PROZA	16
4.1 DELITEV REALISTIČNE OZIROMA RESNIČNOSTNE PROZE	16
4.1.1 <i>Delitev glede na starost naslovnika (Kobe)</i>	16
4.1.2 <i>Delitev glede na književne vrste (Saksida, Haramija)</i>	18
5 MAJDA KOREN	20
5.1 BIOGRAFIJA	20
5.2 DELO	21
5.2.1 <i>Pisanje leposlovja za otroke in mladino</i>	21
5.2.2 <i>Urejanje otroških časopisov</i>	24

5.2.3	<i>Sodelovanje z RTV Slovenija – pisanje scenarijev za otroški oddaji in pravljic za radio</i>	25
5.2.4	<i>Pedagoško delo</i>	26
5.3	PISANJE MAJDE KOREN	27
6	ANALIZA LEPOSLOVJA ZA OTROKE IN ŽANRSKA UMESTITEV	29
6.1	KRATKA SODOBNA PRAVLJICA	29
6.1.1	<i>Kratka sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom</i>	29
6.1.1.1	Podstrešna zgodba (Pikapolonica na prašni cesti, 1997)	30
6.1.1.2	Eva in kozel (2006).....	31
6.1.1.3	Tia (2007).....	33
6.1.1.4	Lojza iz vesolja (2008).....	34
6.1.2	<i>Kratka sodobna pravljica z oživljeno igračo/predmetom kot glavnim literarnim likom</i>	37
6.1.2.1	Mala pošast Mici (1994)	39
6.1.2.2	Mici v mestu (1996).....	40
6.1.2.3	Mici iz 2. a (2007).....	40
6.1.2.4	Pošasti	45
6.1.3	<i>Kratka sodobna pravljica s posebjeno živaljo kot glavnim literarnim likom</i> .	45
6.1.3.1	Ta knjiga ne grize (1997) in Zgodbe zajca Zlatka (2006).....	46
6.1.3.2	Še zgodbe Zajca Z. (2007)	49
6.1.3.3	Medved in miška (2010)	51
6.1.4	<i>Kratka sodobna pravljica z glavnim likom, ki je znan iz ljudskega pravljичnega izročila</i>	51
6.1.4.1	Kako je Tin iskal mamico (Štiri zmajske, 2010)	52
6.1.5	<i>Kratka sodobna pravljica – drugo</i>	53
6.1.5.1	Teta kuha (2003)	53

6.2	ŽIVALSKA ZGODBA	55
6.2.1	<i>Mojih deset pasjih let (Metulj na dežju, 2002)</i>	55
7	ANALIZA LEPOSLOVJA ZA NAJSTNIKE IN ŽANRSKA UMESTITEV	57
7.1	MLADINSKA REALISTIČNA PRIPOVED (POVEST)	58
7.1.1	<i>Julija je zaljubljena LOL (2008)</i>	58
7.1.2	<i>Maj za vedno :) (2009)</i>	62
7.1.3	<i>Bert, grad in domača naloga (2009)</i>	66
7.2	MLADINSKI REALISTIČNI ROMAN	67
7.2.1	<i>Župcin dnevnik (2004)</i>	67
7.3	LJUBEZENSKA KRATKA ZGODBA	70
7.3.1	<i>Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka (Geniji z nasmehom, 2010)</i>	70
8	SKLEP	72
	VIRI	75
	LITERATURA	76

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Iracionalna oz. neresničnostna proza in realistična oz. resničnostna proza	6
Tabela 2:	Razlikovanje med klasičnimi pravljicami in njihovimi sodobnimi različicami	10
Tabela 3:	Značilnosti avtoričinih del s pošastjo Mici kot glavno junakinjo	44

Foto: Bogdan Renko

»Svet pravih oblik in urejenosti ni ravno po moji meri, v meni vzbuja občutek hladu. Moj svet je pisan, vijugast, popackan z živimi barvami, naseljujejo pa ga ljudje, živali, rastline in predmeti, ki med seboj živahno komunicirajo.« (Majda Koren)

UVOD

Pesnik, kritik in publicist Srečko Kosovel je nekoč zapisal: »Ni naloga, da pisatelj slučajno najde snov, primerno za otroka, naloga je, da zna to otroku podati.« (*Edinost*, 30. avgusta, 1923).

Te besede so mi odzvanjale v mislih, ko sem prebirala knjige, brskala po internetu, raziskovala in analizirala zbrano gradivo ter tako oblikovala svojo diplomsko nalogo. Z njo želim predstaviti sodobno slovensko mladinsko pisateljico, dobitnico večernice za leto 2006, učiteljico razrednega pouka, kolumnistko, scenaristko in urednico otroške spletne strani Majdo Koren.

Otroci in mladostniki so namreč nežna in krhka bitja, dragocene posodice, ki se šele postavljajo na pot življenja, in zelo pomembno je, s kakšno vsebino odrasli polnimo te dragocene posodice. Zunanji svet je v sodobnem času pogosto grob, marsikdaj celo surov tako do otrok kot do odraslih in zdi se mi, da je zato še toliko bolj pomembno, da se besedni umetniki potrudijo, da vsaj otrokom in mladini približajo tudi lepe plati našega bivanja in ne zgolj temačnih in mrkih podob, s katerimi so zasuti od vseh strani.

In mislim, da pisateljici Majdi Koren, o kateri pišem v tej diplomski nalogi, uspeva prav to. Avtorica tako otroku kot najstniku zna podajati književne vsebine na njemu ustrezen in primeren način, kot učiteljica razrednega pouka pa dobro pozna otrokovo in mladostnikovo psiho, tako da se obojim zna približati in se v njih vživeti. Piše preprosto, humorno in iskreno, v njenih delih se zrcalijo sproščenost, igrivost, bogat besedni zaklad in neskončna domišljija. V like, ki nastopajo v njenih delih, se tako dobro vživi, da včasih, kot pravi sama, kar »živi« njihovo življenje. Korenova v svojih delih ničesar ne idealizira, ne moralizira oziroma ne poučuje, loteva se tudi tabujskih tem, vse to pa dela s tenkočutnim pisateljskim peresom in tako vsem bralcem (tako otrokom kot najstnikom) prijazno odkriva tančice sveta, v katerem živimo.

Kot majhna deklica sem v reviji *Ciciban* rada prebirala zgodbe o Mici, mali pošasti, s katerimi je avtorica praktično šele začejala svojo pisateljsko pot. Skozi leta odraščanja so se na mojih knjižnih policah znašle druge knjige, kakšno leto nazaj pa sem v knjižnici odkrila eno od njenih knjig za najstnike in jo prebrala. Ker me je pisanje avtorice navdušilo, sem se odločila, da svoj študij slovenskega jezika in književnosti zaključim z diplomsko nalogo o avtoričinem delu.

V teoretičnem delu svoje diplomske naloge sem najprej predstavila področje mladinske književnosti in sodobne slovenske mladinske proze z njeno delitvijo na resničnostno oz. neresničnostno prozo, v nadaljevanju pa sem predstavila avtoričino življenje in delo ter značilnosti avtoričinega pisanja.

Odločila sem se, da bom v svoji diplomski nalogi preučevala avtoričin celoten pisateljski opus, to je dvajset del, ki jih je pisateljica napisala od leta 1994 do leta 2010 in jih je posvetila tako otrokom kot najstnikom. Tako sem v osrednjem delu svoje diplomske naloge najprej poskušala analizirati vseh dvajset avtoričinih del glede na njihove vsebinske, tematske in slogovne značilnosti, nato pa sem dela razvrstila na posamezne književne vrste in znotraj tega na žanre.

Ko sem dela prebrala, sem jih najprej razvrstila glede na dolžino v kratko ali daljšo pripovedno prozo, nato pa sem jih poskušala razvrstiti na podlagi tega, ali bi se zgodba lahko odvijala v realnem okolju ali ne, v iracionalno ali neresničnostno ter racionalno ali resničnostno prozo. Pri sami analizi del sem si pomagala s teoretičnimi izhodišči, ki sem jih v teoretičnem delu svoje diplomske naloge povzela po raziskovalcih Marjani Kobe, Dragici Haramija, Igorju Saksida ter literarnih teoretikih Matjažu Kmeclu in Janku Kosu.

1 MLADINSKA KNJIŽEVNOST

1.1 Neenotnost poimenovanja

Marjana Kobe (1987: 9) v *Pogledih na mladinsko književnost* ugotavlja, da se v sami strokovni literaturi pojavlja problem neenotnega poimenovanja mladinske književnosti. V zvezi s pojmom »mladinska književnost« obstaja namreč vrsta poimenovanj, ki so uporabljena neenotno, čeprav pogosto sinonimno: »Na Slovenskem so najpogosteje v rabi izrazi *mladinsko slovstvo*, *mladinska literatura (književnost)*, *otroška in mladinska književnost* – v rabi teh poimenovanj lahko opazimo podobnost z nemškim jezikovnim medijem (ob izrazu *Kinderliteratur* v nemškem literarnem prostoru uporabljajo še izraze *Jugendschrifttum* (starejši izraz), *Jugendliteratur*, *Kinder- und Jugendliteratur*).«

Igor Saksida v svoji študiji *Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko* navaja, da kljub kombinaciji različnih pojmov v slovensko-hrvaškem prostoru prevladuje zveza *mladinska književnost*, na ostalem pa *otroška književnost*. Poleg tega ugotavlja, da je pojem »mladinska književnost« zbirni pojem za vsa besedila, namenjena bralcu, ki ni starejši od osemnajst let. Pojem je rabljen kot nadpomenka, kot zbirni pojem za otroško književnost (otroci do petega razreda) in mladinsko književnosti v ožjem pomenu besede (namenjena bralcem v puberteti) (Saksida 1994: 45).

1.2 Definicije

Pri pisanju diplomske naloge sem v strokovni literaturi zasledila vrsto definicij mladinske književnosti različnih literarnoteoretičnih avtorjev. Osredotočila sem se na tri opredelitve: v svoji diplomski navajam definicije avtorjev Igorja Saksida in Matjaža Kmecla, pomagala pa sem si tudi z literarnim priročnikom *Leksikon Literatura*.

Igor Saksida označuje *mladinsko književnost* kot »naslovniško zvrst književnosti, katere bistvo je umetniškost, izhaja pa iz avtorjevega doživljanja otroštva. Določitev pojma oziroma oznake *mladinska književnost* se povezuje s tremi členi predmetnega področja literarne vede, t.j. z avtorjem, besedilom in naslovnikom. Od nemladinske književnosti jo ločujejo oblikovne in vsebinske značilnosti, kot so motivi, teme in žanri. Namenjena je bralcu do starostne meje osemnajst let, najbolj kakovostna pa nagovarja tudi odraslega bralca, kar pomeni, da je naslovniško univerzalna.« (Saksida 2001: 405).

V okvir mladinske književnosti se uvrščajo:

- dela, ki so napisana posebej za mladino;
- dela, ki so napisana kot nemladinska književnost, a so v procesu recepcije postala mladinska;
- priredbe in predelave del (Saksida 2001: 405).

Matjaž Kmecl (1996: 305) v *Mali literarni teoriji* v zvezi s pojmom mladinska književnost uporabi pojem *otroška/mladinska književnost*: »To je posebna književnost za posebnega (otroškega) bralca, kar pomeni, da so vse njene prvine prilagojene sprejemnim zmogljivostim in zanimanju mladega, otroškega bralca.« Kmecl loči več »starostnih« vrst otroške literature: za predšolskega otroka, osnovnošolca, predmladostnika, mladostnika, glede namen in funkcijo pa ločuje: poučno, vzgojno, v ožjem pomenu šolsko, »čisto«/nevzgojno, neutilitarno otroško literaturo, ki streže le otrokovim estetskim potrebam, želi po igri, ter končno pogojno otroško, to je takšno, ki ni bila namensko pisana za mladega bralca, se pa mu je skozi šolski pouk in vzgojo tako približala, da jo je mladi bralec »posvojil«.

Leksikon Literatura (147) pozna le geslo *mladinska literatura*, in sicer so to dela, ki so po problematiki, snovi in obliki primerna mladini različnih starostnih stopenj: delno literarno umetniškega značaja, delno zabavna, poučna in največkrat indirektno vzgojna, obenem hočejo pri bralcih oblikovati umetnostni okus. Mladinska literatura zajema celo vrsto oblik od slikanice in otroških pesmi mimo pravljic in pripovedk do posebej za mladino napisanih del ter priredb iz svetovne literature.

2 SODOBNA SLOVENSKA MLADINSKA PROZA

2.1 Opredelitev pojma

Sodobna književnost je oznaka, ki se uporablja za književnost sedanjega časa, vendar je zelo raznolika, zato jo je praktično nemogoče uvrstiti v eno slogovno oznako. »Izraz se uporablja kot splošno ime za književnost, ki pripada našemu sedanjemu času, pri čemer je obseg tega časa seveda raztegljiv.« (Kos 1991: 414).

Mladinsko pripovedništvo je med ostalimi zvrstmi najbolj kompleksno, in to ne samo po številu besedil, ampak tudi po raznolikosti vrst, besedilnih vzorcev in tem. »Ob poetičnih pravljličnih podobah najdemo namreč motive mladinskega prestopništva, ob kratkih zgodbah obsežne romane, ki po obsegu in tematiki že presegajo mladinsko književnost.« (Saksida 2001: 455).

2.2 Delitev sodobne slovenske mladinske proze

Pri sami delitvi sodobne slovenske mladinske proze sem se v svoji diplomski nalogi naslonila na delitev, kot jo navajata avtorja Dragica Haramija in Igor Saksida.

2.2.1 Delitev glede na dolžino (Haramija)

Dragica Haramija pri delitvi sodobne slovenske mladinske proze upošteva njihovo dolžino, in sicer jo deli na kratke in dolge prozne vrste. Med kratke prozne vrste Haramijeva uvršča: pravljice (ljudske, umetne), povedke, basni, bajke, kratke realistične zgodbe in kratke fantastične pripovedi. Med daljša mladinska prozna besedila se uvrščajo fantastične pripovedi, realistične pripovedi (povesti) in realistični ter fantastični mladinski romani (Haramija 2005: 27).

Nadalje Haramijeva navaja, da se v sodobni mladinski prozi vse naštete književne vrste ne pojavljajo v enaki meri. Od kratkih proznih vrst so namreč najpogostejše sodobne umetne pravljice, kratke realistične zgodbe in kratke fantastične pripovedi, med daljšimi proznimi vrstami pa v sodobni mladinski prozi največkrat zasledimo realistično pripoved (povest) in realistični roman. »Vse omenjene vrste dosegajo velike razvojne premike, visoko kakovost in nenazadnje tudi veliko branost med mladimi bralci. Hkrati so te književne vrste namenjene starostno zelo raznoliki populaciji – vse od začetkov seznanjanja s književnostjo v

najzgodnejšem razvoju otroka do srednješolskega obdobja, ko mladi bralci postopoma prenehajo z branjem mladinske književnosti.« (Haramija 2005: 35).

2.2.2 Delitev glede na pravljичnost oziroma realističnost (Saksida)

Igor Saksida mladinsko prozo razvršča na podlagi njihove pravljичnosti oz. realističnosti. Mladinsko prozo razvršča v dve skupini, to sta iracionalna oz. neresničnostna proza in realistična oz. resničnostna proza. Znotraj iracionalne oz. neresničnostne mladinske proze Saksida loči klasično pravljico/povedko/basen, živalsko pravljico, nesmiselnico in sodobno pravljico, znotraj realistične oz. resničnostne proze pa pripoved s človeškimi osebami, živalsko zgodbo, avtobiografsko pripoved in zabavno oz. trivialno pripoved (Saksida 2001: 426).

Tabela 1: Iracionalna oz. neresničnostna proza in realistična oz. resničnostna proza

Iracionalna oz. neresničnostna proza	Realistična oz. resničnostna proza
<ul style="list-style-type: none"> • klasična pravljica, povedka, basen • živalska pravljica • nesmiselnica • sodobna pravljica (kratka in daljša, tj. fantastična pripoved) 	<ul style="list-style-type: none"> • pripoved s človeškimi osebami • živalska zgodba • avtobiografska pripoved • zabavna oz. trivialna pripoved

Vir: Saksida 2001: 426

V skupini iracionalne oziroma neresničnostne proze je najbolj značilna sodobna pravljica, v domišljijiski, čudežni svet postavljena dvoravninska zgodba, v skupini resničnostnih pripovedi pa prevladuje zgodba z otrokom oz. najstnikom kot glavnim junakom. Prva skupina zajema predvsem fantastično pripoved oz. kratko sodobno pravljico kot njeno različico, ter besedila, zasnovana na podlagi ljudskega slovstva, druga pa besedila o realnem svetu in sodobnem otroku/mladostniku v njem (Saksida 2001: 426).

Dela, ki jih je Majda Koren napisala za otroke, se uvrščajo v skupino iracionalne oziroma neresničnostne proze. Vsa dela, ki jih je avtorica namenila najstnikom, pa imajo verjetnostno

motivacijo, tako da jih uvrščamo v skupino realistične oziroma resničnostne proze. V nadaljevanju svoje diplomske naloge sem zato svojo pozornost posvetila obema omenjenima skupinama in podrobneje predstavila književne vrste iz obeh skupin, značilnih za Majdo Koren.

3 IRACIONALNA OZIROMA NERESNIČNOSTNA PROZA

Večina pripovedi, ki jih je Korenova napisala za otroke, se uvršča v žanr sodobne umetne pravljice ali krajše sodobne pravljice. V svoji diplomski nalogi sem najprej literarnoteoretsko opredelila pravljico kot pripovedno literarno vrsto, nato pa sem podrobneje predstavila termin sodobna pravljica.

Pri obravnavi sodobne pravljice sem se v svoji diplomski nalogi v celoti oprla na raziskovalko Marjano Kobe. Termin sodobna pravljica sem tako razložila na tak način, kot ga je raziskovalka utemeljila v svoji študiji *Sodobna pravljica*, ki je izhajala v štirih številkah revije *Otrok in knjiga* v letih 1999 in 2000.

3.1 Sodobna pravljica

Matjaž Kmecl pravljico opredeli kot »prvotno besedilo, ki se pravi, pripoveduje. Kasneje se zgodi pomenski premik v krajšo prozno pripoved o čudežnih/fantastičnih dogodkih, predmetih in zmožnostih, brez časovne/krajevne opredelitve. Etična osnova pravljice je kar se da enostavno in pregledno nasprotje med dobrim in zlim, pri čemer je skladno z bralčevo željo in ne tako skladno z življenjsko resničnostjo dobro praviloma nagrajeno in zlo kaznovano.« (Kmecl 1996: 185).

Po literarnem teoretiku Janku Kosu pa je pravljica »kratka zgodba, sestavljena v verzih ali v prozi. Njena posebnost v primerjavi s pripovedko je neverjetnost, čudežnost, nestvarnost likov in dogodkov, vendar pomešanih s stvarnostjo, ki je verjetna, to pa tako, da oboje ni lokalizirano v konkreten zgodovinski čas in prostor.« (Kos 2001: 168).

Leksikon Literatura (1987) označi pravljico kot pripovedno obliko, oblikovno napisano večji del v prozi. Pripoveduje o realnih pripetljajih, povezanih s čudežnimi, fantastičnimi, neverjetnimi dogodki. Močno je prežeta z domišljijo ter zakoreninjena v podzavestnem in mitičnem.

Kobetova je mnenja, da otrok v »pravljični starosti« (nekako do 8, 9 leta) išče in najde hrano za razvijanje svoje domišljije prav v pravljičnih tekstih, saj mu ta vzburja in spodbuja fantazijo, ga čustveno, moralno poteši, mu bogati besedni zaklad, ga umsko gradi in govorno artikulira ter mu bogati izkustvo (Kobe 1987: 71).

V območju sodobne iracionalne pripovedne proze za mladino se je na Slovenskem in v svetu pojavila specifična kategorija tekstov, ki so jih za razliko od t.i. klasične umetne pravljice poimenovali sodobna umetna pravljica ali krajše sodobna pravljica (krajši termin je sprejemljiv, saj je nesporno, da so zgledi tega literarnega vzorca »umetna«, se pravi avtorska dela) (Kobe 1999: 5).

Termin »klasična« pomeni predvsem to, da se »bodisi naslanja na model ljudske pravljice bodisi vztraja v tradiciji izvornega vzorca avtorske pravljice iz 19. stoletja, predvsem tistih različic, ki se bolj ali manj odklanjajo od modela ljudske pravljice. Termin »umetna« pa opozarja na to, da so dela avtorska, s čimer jo loči od ljudske pravljice, ki se naslanja na izročilo (Kobe 1999: 5).

V drugi polovici 20. stoletja se je namreč model klasične umetne pravljice umaknil v ozadje, pojavila pa se je sodobna pravljica, za katero se je od druge polovice petdesetih let uporabljalo več sinonimnih izrazov: »sodobna pravljica«, »moderna pravljica«, »fantazijska pravljica«, »moderna fantazijska pravljica«, »antipravljica«, »moderna domišljajska zgodba«, »domišljajska pripovedka.« Prilastek »sodobna« opozarja na dejstvo, da je dogajanje v zgledih tega literarnega vzorca praviloma vpeto v sodobni prostor in čas (Kobe 1999: 5).

Razlikovanje »pravljicne« in »realistične« pripovedi ne povzroča pretiranih težav, večje težave pa se odražajo v ločevanju »klasičnih« pravljic ter njihovih sodobnih različic. Skupina besedil, ki obsega klasično umetno pravljico, utemeljeno na ljudskem vzorcu, živalsko pravljico ter povedke, se od sodobnih pravljic razlikuje po strukturi besedilne stvarnosti, kar je razvidno iz naslednje preglednice:

Tabela 2: Razlikovanje med klasičnimi pravljicami in njihovimi sodobnimi različicami

	Klasične in živalske pravljice ter povedke	Sodobne pravljice
Besedilna stvarnost	Enodimenzionalna: samo domišljajska stvarnost oziroma enodimenzionalna razlaga sveta, zgodovinskega dogodka; naslonitev na strukturo ljudske pravljice oziroma povedke	Dvodimenzionalna: resničnostna in fantastična plast stvarnosti
Čas in kraj	Nedoločenost oziroma zgodovinska odmaknjenost (nekatero povedke)	Sodobnost
Osebe	Tipi in individualizirani tipi (npr. sodobne živalske pravljice)	Sodobna otroška književna oseba, lahko tudi v povezavi s predmetom, živaljo, rastlino itd.
Obseg	Kratke vrste	Kratke in daljše vrste

Vir: Saksida 2001: 427

Termin sodobna pravljica Kobetovi predstavlja zbirni pojem za dva podtipa besedil z iracionalnimi prvinami – to sta kratka sodobna pravljica in fantastična pripoved (Kobe 1999: 6).

Med pripovedmi Korenove najdemo samo prvi podtip sodobne pravljice: kratko sodobno pravljico.

3.1.1 Kratka sodobna pravljica

Kratke sodobne pravljice so skromnega obsega, saj so v povprečju dolge le od 1,5 do 10 strani in v tem se tudi razlikujejo od fantastične pripovedi, ki obsegajo tudi 200, 300 in več strani. Raziskovalka Marjana Kobe navaja šest različic te kratke proze, ki jo deli glede na glavni lik, in sicer:

- z otroškim glavnim literarnim likom,
- z oživljeno igračo/oživljenim predmetom kot glavnim literarnim likom,
- s posebjeno živaljo kot glavnim literarnim likom,
- s posebjeno rastlino kot glavnim literarnim likom,
- s posebjnim nebesnim telesnim pojavom kot glavnim likom,
- z glavnim literarnim likom, ki je znan iz ljudskega pravljичnega izročila (Kobe 1999: 6).

V nadaljevanju svoje diplomske naloge sem podrobneje predstavila značilnosti teh različic:

3.1.1.1 Kratka sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom

Marjana Kobe (1999: 5–11) v zvezi s kratko sodobno pravljico z otroškim glavnim literarnim likom navaja deset motivno-tematskih in morfološko-strukturnih stalnic:

1. Temeljna tema, snov, motiv sta doživljajski otroški svet in igra.
2. Gre za sintetično dogajalno linijo: dogajanje je pogosto skrčeno na droben izsek iz otrokovega vsakdanjika.
3. Glavni literarni lik je sodoben mestni otrok v starostnem razponu od predšolskega do zgodnjega šolarskega obdobja. Gre za razvojno obdobje, ko je, prvič, igra pomembna otrokova aktivnost, in, drugič, ko otrok doživlja realni svet in svet irealnega, iracionalnega, fantastičnega (še) kot dve enakovredni resničnosti.
4. Liki odraslih so v pravljici pogosto navzoči, lahko pa tudi umanjajo – če so med nastopajočimi liki, imajo praviloma stransko vlogo, sekundarno funkcijo: središčno pomemben je praviloma svet otrok.

5. Dogajanje poteka na dveh ravneh: realni in irealni, značilna stalnica je namreč vdor irealnih/iracionalnih/fantastičnih prvin v realni vsakdanjik glavnega otroškega lika, kar pa vzpostavi dve ravni dogajanja: v takšnem vzorcu razbiramo dvodimenzionalnost oz. dvoplastnost dogajanja v nasprotju z enodimenzionalnostjo dogajanja v modelu ljudske pravljice in nekaterih različicah klasične umetne pravljice. Začetek in sklep dogajanja sta umeščena v resnični vsakdanjik glavnega otroškega literarnega lika, vendar pa je svet irealnega/iracionalnega tista plat dogajanja, ki ima posebno težo: irealni svet je za otroški lik eksistencialno pomembnejši kot realnost.
6. Ena izmed temeljnih stalnic kratke sodobne pravljice z otrokom kot glavnim likom je razlika med bivanjskimi sposobnostmi glavnega otroškega literarnega lika in liki odraslih ljudi: medtem ko odrasli ostajajo na realni ravni dogajanja, v izkustveno preverljivem resničnostnem svetu, se otroški liki selijo iz realnega vsakdanjika na irealno/iracionalno/fantastično raven dogajanja in se nato spet vračajo v realnost – kot pri igri.
7. Vzrok oz. povod za vdor irealnih/iracionalnih/fantastičnih v realni vsakdanjik otroka je realen, praviloma povezan z glavnim otroškim literarnim likom – lahko je to otrokova psihična stiska ali problem, osamljenost, potreba po igri, neuresničljiva želja, tudi bolezen, vročinske halucinacije
8. Pripovedna perspektiva je najpogosteje avktorialna, vsevedna, izbor tega pripovednega položaja pisatelju omogoča, da prek vsevednega pripovedovalca na različne načine vzpostavlja zaupno komunikacijo z otroškim sprejemnikom.
9. Dogajalni prostor in čas sta na realni ravni dogajanja razvidna sodobnost. Dogajanje navadno poteka v sodobnem mestnem okolju, ki je razpoznavno, tudi kadar so podatki o dogajalnem prostoru skopi.
10. Praviloma sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom ne moralizira, ne pozna moralnega nauka, kakršen je prisoten v ljudskih pravljicah in tistih različicah klasičnih umetnih pravljic, ki se naslanjajo na model ljudske pravljice.

Kobetova ugotavlja, da se vsa dela po tem vzorcu približujejo modelu fantastične pripovedi.

3.1.1.2 Kratka sodobna pravljica z oživljeno igračo/oživljenim predmetom kot glavnim literarnim likom

Marjana Kobe (Kobe 1999: 5–6) navaja, da oživljena igrača/oživljeni predmet nastopa tudi v različici kratke sodobne pravljice z otroškim glavnim literarnim likom, vendar tam ni glavni literarni lik. Tam igračo/predmet oživi bodisi glavni otroški literarni lik bodisi je z njim povezan vzrok za oživitev igrače/predmeta. V tej različici kratke sodobne pravljice pa je igrača/predmet glavni literarni lik, otroci pa imajo praviloma stranske vloge. Oživitev igrače/predmeta ni povezana z otroškim literarnim likom, ni odvisna od njega, ni z otroškim literarnim likom v nikakršni vzročni zvezi, saj ta vstopa v dogajanje že posebljen(a), ima status živega bitja že od vsega začetka, za ta status pa otroški literarni lik (če je med nastopajočimi) nima nikakršnih »zaslug«.

Otroški literarni lik ima torej v tej različici kratke sodobne pravljice popolnoma drugačno funkcijo kot v kratki sodobni pravljici z otroškim glavnim literarnim likom: tu je stranski lik, ni tisti lik, ki oživi igračo/predmet, ni kreator irealne/iracionalne/fantastične ravni dogajanja. Oživljena igrača/predmet ima v tej različici sodobne kratke pravljice samostojno existenco, biva kot samobitna kategorija irealnega/iracionalnega/fantastičnega.

Strukturne-morfološke značilnosti kratke sodobne pravljice z oživljeno igračo/oživljenim predmetom kot glavnim literarnim likom so (Kobe 1999: 7–12):

1. Glavni literarni lik so igrače vseh oblik in tipov ter najrazličnejši predmeti, pogosto iz družinskega okolja. Funkcionirajo antropomorfno in pri tem pogosto prevzamejo otroško držo in dikcijo (npr. se vedejo, čustvujejo, govorijo kot manjši otroci).
2. Stranski liki so največkrat človeška bitja (otroci in odrasli ljudje), pa tudi živali, rastline, predmeti, itd. Z oživljeno igračo bodisi komunicirajo ali pa tudi ne.
3. Dogajalna linija je sintetična, dogajanje je pogosto skrčeno na droben izsek iz »vsakdanjika« oživljene igrače/oživljenega predmeta.
4. Temeljna strukturna stalnica je dvodimenzionalnost oz. dvoplastnost dogajanja, to je dogajanje na realni in irealni ravni. Medtem ko je v različici kratke sodobne pravljice z otroškim glavnim literarnim likom mogoče zaslediti dvoplastnost dogajanja v enem samem svetu ali med seboj ločenih svetovih, se v tej različici kratke sodobne pravljice srečujemo z dvodimenzionalnostjo v enem samem (istem) svetu. V njem

irealno/iracionalno/fantastičen dogajanje kreira glavni literarni lik – oživljena igrača/oživljeni predmet. V ospredju je irealna/iracionalna/fantastična raven dogajanja, realna raven dogajanja (svet ljudi) pa je bodisi povsem razvidna bodisi nakazana z značilnimi prvinami, lahko pa tudi (vsaj na videz) povsem umanjka. Kadar je realni svet ljudi povsem razviden, je to sodobno urbano okolje. Pogosto pa je realno ozadje umaknjeno tudi v intimnejše družinsko okolje.

5. Bivanjske sposobnosti oživljene igrače/oživljenega predmeta kot glavnega literarnega lika: igrača/predmet kot glavni literarni lik vzpostavi dvodimenzionalnost dogajanja v enem samem (istem) svetu, ko se v oživljeni, posebljeni podobi, s statusom živega bitja in delujoč antropomorfno, sreča z realnim svetom ljudi. Z njimi lahko vzpostavi komunikacijo ali pa do nje ne pride.
6. Dogajalni prostor in čas je mestno okolje v sodobnem času. Obe značilnosti/stalnici sta kot realna plast oz. realno ozadje dogajanja bodisi natančneje določeni ali izrisani, bodisi samo nakazani, razpoznavni pa sta tudi, ko se dogajanje umakne v družinski interier.
7. Prevladuje avktorialni pripovedni položaj, vsevedni pripovedovalec ima pregled nad celotnim dogajanjem, pri tem pa vzpostavlja zaupen stik z otroškim sprejemnikom, in sicer tako, da ga bodisi neposredno nagovarja ali pa na različne načine komentira dogajanje. Zorni kot oživljene igrače/predmeta se uveljavlja prek personalnega pripovednega položaja, otroški sprejemnik dojema dogajanje v zgodbi skozi oči oživljene igrače/oživljenega predmeta.
8. Tudi v tej različici sodobne kratke pravljice ni moralnega nauka kot se pojavlja v ljudskih pravljicah, vendar to še ne pomeni, da etično sporočilo umanjka – pogosto je domiselno ovito v dramatično razgibano dogajanje.
9. Predhodni literarni vzorec je Andersenova različica klasične umetne pravljice, določneje tista različica klasične pravljice, s katero se je že povsem umaknil od modela ljudske pravljice.

3.1.1.3 Druge različice kratke sodobne pravljice

Kobetova v svoji študiji navaja tudi morfološko-strukturne značilnosti ostalih različic kratke sodobne pravljice (Kobe 2000: 6–15):

1. Glavni literarni lik je lahko posebljena žival, rastlina, posebljeni naravni pojav in lik, ki je znan iz ljudskega pravljичnega izročila. Ko ti liki funkcionirajo antropomorfno, pogosto privzamejo otroško držo in dikcijo. Stranski liki so pogosto ljudje (tudi otroci), pa tudi posebljene živali, rastline, predmeti. Komunikacija s človeškimi liki je bodisi vzpostavljena ali pa je ni.
2. Strukturna stalnica/značilnost je sintetična dogajalna linija.
3. Dogajanje je dvodimenzionalno oziroma dvoplastno, torej poteka na realni in irealni ravni. V ospredju je irealna raven dogajanja, realna raven je postavljena v sodoben čas in prostor, največkrat sodobno mestno okolje. Ta je lahko povsem razvidna in nazorno prikazana, samo nakazana ali povsem umanjka, vendar je zavest o realnem svetu ljudi nenehno navzoča v bivanju posebljenih glavnih literarnih likov.
4. Irearno/iracionalno/fantastično raven dogajanja vzpostavi glavni literarni lik, komunikacija s svetom ljudi obstaja ali pa je tudi ni.
5. Dogajanje na realni ravni največkrat poteka v urbanem okolju in sodobnem času.
6. Pripovedna perspektiva je avktorialna, gre za avktorialni pripovedni položaj z vsevednim pripovedovalcem, ki ima pregled nad celotnim dogajanjem in pogosto vzpostavlja zaupen stik z otroškim sprejemnikom bodisi prek začetnega oziroma sklepnega govora, sklepnega retoričnega vprašanja, sklepnega komentarja k dogajanju. Zorni kot pripovedovalca se uveljavlja prek personalnega pripovednega položaja.
7. Obravnavane različice kratke sodobne pravljice navadno ne moralizirajo, včasih pa je sporočilo basensko naravnano, največkrat v kratkih sodobnih pravljicah z živaljo kot glavnim literarnim likom.
8. Predhodni literarni vzorec obravnavanih različic sega k Andersenovemu modelu klasične umetne pravljice, določneje k tistim različicam, pri katerih se je močno ali povsem umaknil od modela ljudske pravljice.

4 REALISTIČNA OZIROMA RESNIČNOSTNA PROZA

V območje realistične mladinske pripovedne proze se uvrščajo besedila, v katerih se tekstualna resničnost načeloma giblje v okvirih izkustveno preverljivega sveta. Pisci realistične mladinske pripovedne proze se prizadevajo, da bi se pri izboru snovi oziroma tem in nadalje v načinu upovedovanja le-teh čim tesneje naslonili na socialno resničnost in čim bolj avtentično uprizarjali vsakdanjo problematiko otrok v njihovem realnem okolju (Kobe 1987: 165).

Dragici Haramija (Haramija 2000: 29) pojem realistična proza pomeni, »da imajo književna dela, ki jih ta termin označuje, večinoma verjetnostno ali realistično motivacijo.«

4.1 Delitev realistične oziroma resničnostne proze

Pri nas so se z realistično oziroma resničnostno prozo največ ukvarjali raziskovalci Marjana Kobe, Dragica Haramija in Igor Saksida, ki so v slovenskem prostoru oblikovali več konceptov delitve realistične oziroma resničnostne proze. Pri pisanju svoje diplomske naloge sem se oprla na njihova teoretična izhodišča in upoštevala njihove delitve: po raziskovalki Marjani Kobe sem povzela modele, ki se pojavljajo v realistični pripovedni prozi, po Dragici Haramiji sem povzela njeno delitev realistične proze glede na dolžino in po Igorju Saksida njegovo delitev tovrstne proze v 4 kategorije.

4.1.1 Delitev glede na starost naslovnika (Kobe)

Marjana Kobe je v *Pogledih na mladinsko književnost* (Kobe 1987: 165–79) mladinsko realistično prozo razdelila glede na starost naslovnika, ki mu je književno delo namenjeno. Mladinsko realistično prozo je raziskovalka razdelila na tri modele, pri čemer se je uprla na teoretična izhodišča švedskega raziskovalca Göeteja Klinberga:

- model literarnega besedila, v katerem je glavna književna oseba otrok v obdobju od najzgodnejšega otroštva do osmega, devetega leta starosti;
- model literarnega besedila, ki kot sprejemnika besedila predvideva bralca med desetim in dvanajstim oz. štirinajstim letom starosti;
- model literarnega besedila, v katerega se uvrščajo obsežnejša, včasih celo romaneskno zasnovana besedila, v katerih glavni literarni lik prerašča svoje osnovnošolsko obdobje in vstopa v nov svet, svet odraslih, ali pa je v ta svet že vržen. Tu je glavni

literarni lik dozorevajoči mladostnik med petnajstim in osemnajstim letom starosti, ki odkriva svojo lastno podobo.

Dela, ki jih je avtorica Majda Koren posvetila najstnikom in imajo realistično oziroma verjetnostno motivacijo, so namenjena bralcem v starosti od deset do dvanajst oziroma med dvanajstim in štirinajstim letom starosti. Glede na koncept delitve mladinske realistične proze kot sem ga povzela po Marjani Kobe, avtoričina dela torej uvrščamo v drugi model realistične proze. Ta drug model (Kobe 1987: 171–175) zato podrobneje predstavljam:

V drugi model realistične proze se uvrščajo besedila, ki kot naslovnike predvidevajo bralce obeh spolov med desetim in dvanajstim oziroma dvanajstim in štirinajstim letom. To kategorijo pripovedi nekateri zato poimenujejo kar »knjige za fante« in »knjige za dekleta«.

V teh besedilih je v ospredju svet mladine med desetim in dvanajstim oziroma dvanajstim in štirinajstim letom starosti. Obstaja več možnosti glavne osebe: ta je lahko posameznik, lahko imata enakovreden položaj dva literarna lika, ki sta med seboj prijateljsko povezana, pri tretji možnosti pa predstavlja središče dogajanja skupina, prijateljska družina, ki se kot kolektiven glavni literarni lik zbira okrog izrazitejše osrednje osebe. Opazno je prizadevanje piscev, da bi odlikovali čim bolj avtentično vedenje sodobnega odraščujočega otroka oziroma mladostnika, ki se iz varnih družinskih vezi postopoma umika v prve poskuse samostojnega odkrivanja sveta in potrjevanja sebe v njem.

Znotraj modela je možno ločiti dva tipa besedil:

- V prvi tip se uvrščajo besedila, ki upovedujejo neproblematično, vedro stran šolske in obšolske dejavnosti sodobne osnovnošolske mladine iz višjih razredov. Navzoči so konflikti s svetom odraslih, a ne ustvarjajo resnejših kriznih situacij. Prevladujoča je »objektivna« tretjeosebna pripoved z menjavanjem avktorialnega in personalnega pripovednega položaja.
- V drugi tip se uvrščajo besedila, v katerih se odnosi med mladimi in odraslimi zaostrijo v kritične krizne situacije, ki se udejanjajo na dveh ravneh: mladi – šola/zavod in mladi – starši. Za ta tip besedil je značilna prvoosebna pripoved glavnih literarnih likov, ki omogoča izrazito subjektiven pogled na dogajanje in skrajnje individualiziran način pripovedovanja, ki ga na specifičen način vzpostavlja tudi raba pogovornega jezika (do neke mere stiliziranega) in raba slenga. Jezik glavnih

literarnih likov že sam po sebi izraža njihov odnos do sveta: ti nalašč kršijo norme knjižnega jezika in vztrajajo pri pogovornosti urbane mladostne govorice. Do konfliktov ne prihaja samo v odnosu mladostnik - starši, ampak tudi v samih odraščujočih otrocih kot posledica njihovega telesnega in čustvenega zorenja ter hlastnega iskanja sebe in svojega mesta v svetu. Najbolj izrazito se taki konflikti kažejo v liku outsiderja, samotnega posebneža.

4.1.2 Delitev glede na književne vrste (Saksida, Haramija)

1. Igor Saksida (Saksida 2001: 426) znotraj realistične oziroma resničnostne proze loči 4 kategorije:
 - pripoved s človeškimi osebami;
 - živalska zgodba;
 - avtobiografska pripoved;
 - zabavna oziroma trivialna pripoved.

Dela, ki jih je avtorica napisala za najstnike, se uvrščajo v prvo kategorijo, in sicer v kategorijo pripoved s človeškimi osebami:

V kategorijo pripoved s človeškimi osebami se uvrščajo besedila, pri katerih je besedilna stvarnost posnetek stvarnega življenja otrok in mladostnikov. Dela v tej skupini je mogoče razvrščati glede na starost glavnih literarnih oseb: sodoben mestni otrok (do 8, 9 let), najstnik oziroma najstnica (do 15. in med 15 in 18. letom), številom glavnih literarnih oseb (posameznik, skupina, otrok, žival), tematiko (odraščanje, igra, družina, šola, srečanja z vrstniki in odraslimi, konflikti), razpoloženje (vedra pripoved o vsakdanjosti mladine; konfliktno, tudi tragično soočenje mladostnika in okolice) in tehniko pripovedi (prvoosebna otrokova pripoved, tretjeosebna pripoved odraslega). Resničnostna pripoved se je v razvoju od prvih povojnih del do danes slogovno spreminjala: v petdesetih, šestdesetih letih je zanjo še značilen knjižni jezik, kasneje pa se kot način izražanja uveljavlja sleng (Saksida 2001: 444–45).

2. Dragica Haramija znotraj realistične mladinske književnosti loči med krajšo in daljšo realistično prozo. Med krajše prozne vrste uvršča spominsko, doživljajsko in detektivsko zgodbo, med daljše pa realistično pripoved (povest) in mladinski roman.

Ker sta slednji književni vrsti najbolj značilni za avtorico Majdo Koren, ju podrobneje predstavljam:

- Mladinska realistična pripoved (povest):

Janko Kos (Kos 2001: 157) pripoved ali povest definira kot »srednje dolgo besedilo, ki se ne razlikuje bistveno od romana pa tudi ne od dolge novele in je zato nadomestek te zvrsti ali pa njihova manj dovršena različica.« Nadalje navaja, da se v novejši književnosti izraz povest uporablja zlasti za nekatera mladinska pripovedna dela (Kos 2001: 158).

Matjaž Kmecl pa povest opredeli kot: »Pripovedna književna vrsta brez jasnega profila, po SP slovenska oznaka za »novelo«, torej srednje dolgo pripoved. Že zelo zgodaj še oznaka za pripoved, sčasoma za takšno, ki je manj imenitna od novele in romana.« (Kmecl 1996: 287).

- Mladinski realistični roman:

V slovenski mladinski realistični prozi obstajajo besedila, ki presegajo pripoved (povest) kot književno vrsto. Tako med mladinske realistične romane lahko uvrščamo dolga prozna besedila, ki imajo epsko notranjo formo in posegajo v življenja najstnikov. Najstniki po mladinskem romanu posegajo v zadnji triadi osnovne šole in v srednji šoli (še v četrtem obdobju bralnega razvoja, v obdobju abstraktne inteligence, namreč njihov psihični razvoj in količina izkušenj dosežejo nivo zmožnosti razumevanja daljših in zapletenejših književnih besedil) (Haramija 2005: 33).

Dragica Haramija navaja, da je za mladinski roman značilno, da ima dokaj natančno opisan glavni literarni lik, ki je mladostnik v težavnem pubertetnem obdobju, književni prostor in čas sta precej natančno določljiva, pretirane večplastnosti pa ni, saj mladi bralec sprejema predvsem (zanimivo) zgodbo. Pripovedovalec je najpogosteje prvoosebni, ponavadi je to glavna literarna oseba, ki je pogosto tudi naslovni lik mladinskega romana. Glavni junak pripoveduje o svojem življenju, prisotna je sfera zasebnega, ki je romanova stalnica (Haramija 2005: 33).

5 MAJDA KOREN

Majda Koren se je v eni od številčk revije *Ciciban* predstavila sama, v svojem slogu načina pripovedi. Odločila sem se, da namesto svojega zapisa uporabim kar njene vrstice, saj se mi zdi, da je njen zapis zanimiv in jo najboljše predstavi:

5.1 Biografija

»Rodila sem se na Gregorjevo, ko se ptički ženijo, 12. marca 1960 v Ljubljani. Snežilo je kot za stavo in morda imam zato tako rada sneg, prvi sneg, ko je vse belo, belo. Moj starejši brat je bil ravno takrat zaljubljen v neko Majdo in tako sem še jaz dobila tako ime.

Osnovno šolo sem najprej obiskovala na Rudniku, to je majhna podružnična šola na obrobju Ljubljane, le z nekaj učilnicami. Ko sem prvič stopila vanjo, se mi je zdela naravnost gromozanska in kar nekoliko strašljiva ta hiša učenosti. V petem razredu sem pristala na OŠ Oskar Kovačič, na res veliki mestni šoli, v pravi tovarni znanja. Sem in tja sem se v šoli dolgočasila in namesto vanjo zavila čez cesto v knjižnico. Tam sem v miru prebirala knjige, največ tiste, ki si jih smel brati samo tam, izposoditi pa si jih nisi mogel. To je trajalo le nekaj časa, dokler me ni v knjižnici namesto pri pouku opazila ena od učiteljic in me zatožila ravnatelju. Ravnatelj je nemudoma klical v knjižnico, da kaj se to pravi, knjižničarka pa mu je odvrnila, da je navsezadnje to njihov in ne njen problem, če raje pridem v knjižnico kot k pouku. Moji starši nad vsem tem niso bili kdo ve kako navdušeni in so me raje »privili«, pa sem morala poslej redno hoditi k pouku.

Srednja šola – Poljanska gimnazija z nekaj nadvse strogimi in zahtevnimi učitelji, ki smo jim med poukom naredili vseh sort grda imena – zahtevali so od nas, da se učimo, da pišemo domače naloge ... nezaslišano! Ko se zdaj srečamo s sošolci, pa priznamo, da je bilo prav, da so nas tako gnali, saj nam to še zdaj marsikdaj pride prav. Ampak tega tedaj ne bi priznali za nič na svetu, saj nas je bolj zanimalo, kdaj bo kakšna ura odpadla in od koga bomo prepisali nalogo, saj za to doma nekako ni bilo časa. Ocene so temu primerno korakale po redovalnici.

Gimnazija Poljane mi bo ostala v spominu predvsem zaradi sošolcev in sošolk, s katerimi se še vedno videvam. Profesorji? Hm, hm ... Kljub temu da se z njimi nisem ne vem kako dobro razumela, so mi bili kar simpatični, nekaj izmed njih je bilo tako »pasjih«, da smo se jih naravnost bali, ampak taki primerki so bili verjetno na vsaki šoli.

Med poukom sem vztrajno pisala v debel blok, a bolj malo tistega, kar so povedali profesorji. Zapisovala sem svoje misli, prisluškovala zvokom, ki so prihajali z ulice, in čakala, kdaj neki bo že pozvonilo in bomo lahko šli po svojih poteh, v kino, gledališče ali pa kar tako posedat v park.

In glej ga, zlomka, nazadnje sem še sama pristala med učitelji (pa tako mi je šla šola na živce). Postala sem učiteljica razrednega pouka, diplomirala sem pri profesorici Marjani Kobe iz predmeta mladinska književnost.

V tem času (mislim, da leta 1981) sem objavila svojo prvo zgodbico v reviji Ciciban. Takrat se mi je odprl nov svet: Medtem ko so moje vrstnice občudovala pop zvezdnike in filmske igralce, sem jaz občudovala pesnike in pisatelje, slikarje in ilustratorje. Marsikaterega izmed njih sem spoznala ravno na uredništvu Cicibana in ker so mi še danes zelo ljubi, jih predstavljam na spletni strani www.zupca.net.

Leta 1983 – zaposlim se kot razredna učiteljica. Sedaj poučujem otroke na OŠ Spodnja Šiška v Ljubljani. Pri pouku zelo pogosto uporabljam metode Marie Montessori, pri nas malo manj znane, v svetu pa zelo znane pedagoginje.» (Ciciban, 15.4.2006).

5.2 Delo

V nadaljevanju svoje diplomske naloge predstavljam avtoričino delo. Ker je avtorica poleg svojega pisateljevanja dejavna še na številnih drugih področjih, sem njeno delo razdelila po področjih njenega delovanja¹ in jih predstavila:

5.2.1 Pisanje leposlovja za otroke in mladino

Majda Koren je začela pisati pred tridesetimi leti, leta 1981. Bila je še študentka na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, ko je po stanovanju že kobacal njen najstarejši sin Jure in prav on je bil verjetno največja spodbuda, da jo je zamikalo pisanje za najmlajše.

¹ Pri pisanju svojega diplomskega dela mi je bilo v veliko pomoč sodelovanje s Korenovo, s katero sva vzpostavili stik. Iz svojega osebne arhiva mi je posredovala veliko podatkov o sebi in svojem delu. Veliko informacij o avtorici pa sem lahko črpala tudi iz bloga, ki ga avtorica piše v prostem času.

Zgodbe, takrat napisane še na star pisalni stroj, je pokazala prijateljici Miši Hrovat. Opogumila jo je, da je potrkala na uredništvo revije *Ciciban*. Takratni urednik Božo Kos ji je prijazno svetoval, naj piše zgodbice, ki bodo pritegnile najmlajše. Sledile so prve objave, nato pa se je zvrstilo še mnogo zgodbic in nadaljevank (*Nedelo*, 9.11.2003).

Njene zgodbice so kar nekaj let izhajale v prej omenjeni reviji, od leta 1994 pa izhajajo tudi v knjižni obliki. Avtorica je najprej pisala samo za otroke, zadnja leta pa piše tudi dela, ki so namenjena najstnikom.

Do danes je napisala 20 leposlovnih del, navajam jih v kronološkem zaporedju:

- *Mala pošast Mici (1994);*
- *Mici v mestu (1996);*
- *Ta knjiga ne grize (1997);*
- *Podstrešna zgodba (Pikapolonica na prašni cesti, 1997);*
- *Pošasti (1998);*
- *Mojih deset pasjih let (Metulj na dežju, 2002);*
- *Teta kuha (2003);*
- *Župcin dnevnik (2004);*
- *Zgodbe Zajca Zlatka (2006);*
- *Eva in kozel (2006);*
- *Tia (2007);*
- *Še zgodbe zajca Zlatka (2007);*
- *Lojza iz vesolja (2008);*
- *Julija je zaljubljena LOL (2008);*
- *Mici iz 2.a (2009);*
- *Maj za vedno (2009);*

- *Bert, grad in domača naloga* (2009);
- *Medved in miška* (2010);
- *Kako je Tin iskal mamico (Štiri zmajske, 2010)*;
- *Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka (Geniji z nasmehom, 2010)*.

Za svoje pisateljsko delo je bila tudi nagrajena: njena knjiga *Eva in Kozel* je leta 2007 prejela nagrado večernica² za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo v letu 2006, leta 2008 pa je omenjeno delo prejelo še naziv bela vrana – White Raven's Selection, International Youth Library³. Trikrat je bila nominirana za nagrado desetnica⁴: leta 2006 z delom *Župcin dnevnik*, leta 2007 z delom *Zgodbe zajca Zlatka* in leta 2011 z delom *Mici iz 2. A* (vir: osebni arhiv avtorice).

Njena dela s svojimi ilustracijami opremijo različni ilustratorji in ilustratorke: Janko Testen, Kostja Gatnik, Matjaž Schmidt, Andreja Peklar, Mojca Dolinar, Suzi Bricelj, Milanka Fabjanič in Bojan Jurca. Sodeluje z več založbami: z založbo Mladinska knjiga, založbo Karantanija, založbo MIŠ, založbo OKA, Študentsko založbo, Ekološko-kulturološkim društvom JASA, založbo Sodobnost International ter zadrugo Čedad – Novi Matajur.

Avtorica svoje zgodbe za otroke redno objavlja tudi v berilih za OŠ ali mladinskih literarnih revijah. Z revijo Ciciban, kjer objavlja literarne prispevke, didaktične naloge in učne priprave za učitelje, sodeluje že 30 let, sodeluje pa tudi z literarnima revijama *Kekec* in *Pikapolonica* ter revijo *Galeb*, ki izhaja v Trstu.

Kot pisateljica večkrat obišče katero od osnovnih šol in s svojim nastopom popestri zaključek tekmovanja za bralno značko, večkrat je tudi gostja na literarnih večerih. Predstavljanje svojih besedil se ji zdi zahtevno, a ob tem uživa, saj so ji otroci zanimiva publika.

² Nagrado večernica podeljuje časopisno založniško podjetje Večer. To je nagrada za najboljšo mladinsko delo, ki je izšlo v preteklem letu. Nagrado se podeljuje od leta 1997.

³ Naziv podeljuje Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu.

⁴ Nagrada desetnica se podeljuje od leta 2004 v okviru mladinske sekcije pri Društvu slovenskih pisateljev. Nagrada se podeljuje za izvirno mladinsko delo, ki je nastalo v zadnjih treh letih in ga je napisal član društva.

Avtorica je napisala tudi že nekaj besedil za odrasle, a jih ustvarja bolj zase ali pa za kakšno njej dragoceno osebo (*Naša žena*, 13.3.2004).

5.2.2 Urejanje otroških časopisov

Korenova je bila v preteklosti dejavna kot urednica dveh otroških časopisov, *Vetrnice* in *Firbčka*.

Vetrnica je bila priloga revije *Ciciban*, ki jo je avtorica urejala od aprila leta 1992 pa do junija 1993, v času urednika Boža Kosa. Priloga je združevala učitelje in učiteljice z drugačnim pogledom na izobraževanje, v njej so objavljale svoje prispevke učiteljice, pa tudi strokovnjaki s področja etnologije in lutkarstva. *Firbček* je kot priloga revije *Firbec* izhajal od decembra 1997 do junija 2000. Prilogo je urejala skupaj z Branko Ashwarz, namenjena pa je bila otrokom od prvega do četrtega razreda. (Majda Koren, 2002: http://www.zupca.net/klet/strani_delajo/majda_koren.htm).

Leta 2001 se je avtorica v sodelovanju z Bojanom Jurco (ilustrator) in Bogdanom Renkom (grafični oblikovalec) lotila ustvarjanja posebnega projekta, ki ga ustvarja še danes – domislila se je internetne spletne strani za najmlajše www.zupca.net. To je spletni časopis za otroke, mesečnik, namenjen otrokom v starosti do 15 let. Mesečnik je zasnovala zato, ker je ugotovila, da naši najmlajši, če izvzamemo tuje spletne strani z igrkami, na spletu nimajo kaj početi in kot podporo tiskani reviji *Firbec*, ki je pred tem prenehal delovati.

Korenova si izmišlja rubrike v časopisu in jih ureja, Bojan Jurca poskrbi za ilustracije, Bogdan Renko pa postavlja na splet in jih tehnično uredi. Celotna stran je namenjena prvemu, varnemu vstopu najmlajših na svetovni splet in spodbujanju branja v vseh oblikah in vseh medijih. Stran so finančno podprli nekateri sponzorji in Zavod RS za šolstvo (vir: osebni arhiv avtorice).

Ko otrok obiše spletno stran, najprej zagleda hiško z več prostori (podstrešje, Evina soba, Župcina soba, kopalnica, kuhinja, dnevna soba, klet). V tej hiški prebivata trinajstletnik Župca (po njem spletna stran nosi ime) in njegova mlajša sestra, tretješolka Eva. Spletni časopis je zasnovan tako, da otrok »klika« po prostorih, nato pa lahko odkriva bodisi zabavne⁵ bodisi

⁵ Otrok za zabavo lahko obiše rubrike, kot so: *Forum*, *Praktični nasveti za vsak dan* (zabavni nasveti - npr. kako se ubraniš vampirjem, puncam, fantom), *Glasba* (stran s povezavami do spletnih strani nekaterih

poučne vsebine, ki so primerne tako za otroke v prvih razredih osnovne šole kot za najstnike v višjih razredih. Skratka, otrok lahko poljubno izbira med vsebinami, ki ga v določeni starosti zanimajo.

Kot osrednjo značilnost spletnega časopisa bi izpostavila to, da se otrok sreča z literaturo na zanimiv, njemu drug način, kot ga je vajen, to je ne samo preko branja knjig in učenja v šoli, ampak preko računalnika. Otrok namreč lahko na strani s klikom na posamezne ilustracije prebira zgodbe, rešuje zabavne vaje za slovenski jezik, pošlje na časopis svoj literarni prispevek, spoznava pisatelje in pesnike slovenske mladinske književnosti, ilustratorje, izve za knjige, ki so izšle pred nedavnim ... itd.

Spletna stran je uvrščena med priporočeno spletno učno gradivo. Korenova je imela že več predavanj za učitelje, kjer je učiteljem razložila, kako spletno stran uporabljati in vključiti v pouk. V juniju 2011 bo avtorica gostovala v Tallinu na mednarodni konferenci *Picture and text*, kjer bo predstavila spletni časopis *Župco* kot spletno stran, ki spodbuja branje in seznanja otroke z mladinsko književnostjo in njenimi avtorji.

5.2.3 Sodelovanje z RTV Slovenija – pisanje scenarijev za otroški oddaji in pravljič za radio

Korenova že precej let sodeluje z RTV Slovenija: v preteklosti je bila ena od scenaristov v oddaji *Radovedni Taček*, za katero je prispevala okoli 26 scenarijev (med njimi sta bila tudi scenarija za jubilejno stoto in dvestoto oddajo). Oddaja je bila zasnovana kot dialog med lutko in Markom Okornom, v katerem sta otrokom od četrtega do osmega leta na zabaven način poskušala predstaviti nove pojme in poglobiti njihovo znanje. Korenova je za oddajo prispevala scenarije za oddaje o čebelah, pticah, lutkah ...

Trenutno avtorica deluje kot ena od scenaristov pri oddaji *Iz popotne torbe*, ki jo vodi Gašper Tič. Scenariji pri tej oddaji so zasnovani kot vezno besedilo med prispevki, posameznimi inserti – prispevki združenja evropskih televizij (EBU). Korenova piše monologe Gašperja Tiča in skrbi, da vsebujejo nekaj akcije in humorja, da ne postanejo dolgočasni.

slovenskih in tujih glasbenih izvajalcev), *Kotiček za zaljubljene* (rubrika, v kateri lahko otroci pošiljajo sporočila, ljubezensko izjavo ljubljeni osebi), *Horoskop*, *SMS sporočila*, *Boljši trg* (rubrika z malimi oglasi).

Občasno avtorica s svojimi pravljicami sodeluje tudi na radiu, in sicer v oddajah *Ringa raja* in *Lahko noč, otroci*. Leta 2010 je v oddaji *Lahko noč, otroci* prejela drugo nagrado za pravljico *Skuhaj mi pravljico* (vir: osebni arhiv avtorice).

5.2.4 Pedagoško delo

Korenova je zaposlena kot učiteljica razrednega pouka na OŠ Spodnja Šiška. Zelo jo zanima pedagogika Marie Montessori. Pri poučevanju pogosto uporablja njene metode in občasno tudi predava o svojih izkušnjah poučevanja po teh metodah. Pri svojem pedagoškem delu velik pomen pripisuje aktivnemu sodelovanju med učitelji, učenci in starši. Vedno išče kaj novega in skuša biti inovativna. Kot učiteljica trdi, da bi morala vsaka šola (vsak učitelj) otroka pripravljati za samostojno življenje, to pomeni, da bi otrok znal samostojno iskati informacije v knjižnici, na spletu, med ljudmi, skratka, želi si poučevanja na način, ob katerem bi se učenci naučili samostojnega razmišljanja (*Naša žena*, 13.3.2004).

Poleg poučevanja v razredu piše tudi strokovne članke s področja vzgoje in izobraževanja in je kolumnistka pri reviji *Didakta*⁶. Občasno vodi seminarje za učitelje o uporabi informacijsko komunikacijskih tehnologij pri pouku (IKT), pod okriljem Bralne značke pa seminarje za učitelje ali starše o spodbujanju branja pri mladih ter medijski pismenosti.

Od leta 1992 avtorica piše tudi strokovna pedagoška dela, ki služijo kot pripomoček pri pouku matematike in slovenščine v nižjih razredih osnovne šole. Doslej je napisala 8 takšnih del, in sicer:

- *Zgodbice za matematiko (1992);*
- *Zgodbice za matematiko 2 (1993);*
- *Večje – manjše (1993);*
- *Učimo se igranje (1993);*
- *A A A abeceda (1993);*

⁶ Revija *Didakta* je pedagoška revija, ki je namenjena predvsem učiteljem in drugim strokovnim sodelavcem, ki sodelujejo v vzgojno-izobraževalnem procesu v osnovnih in srednjih šolah.

- *Štejem do 10 (1993);*
- *Besedne zmešnjave 1, 2, 3, 4 (1994);*
- *Medved in miška 1 (2010).* (vir: osebni arhiv avtorice)

5.3 Pisanje Majde Koren

Majdo Koren v umetnosti nasploh: v glasbi, slikarstvu, literaturi, filmu, stripu najbolj privlači magični realizem oziroma povezovanje realnega sveta in dogodkov, oseb, svetov, ki na prvi pogled ne sodijo v običajna življenja. Korenova pravi: »Svet pravih oblik in urejenosti ni ravno po moji meri, v meni vzbuja občutek hladu. Moj svet je pisan, vijugast, popackan z živimi barvami, naseljujejo pa ga ljudje, živali, rastline in predmeti, ki med seboj živahno komunicirajo.« (Koren 2006: 1213).

Pri pisanju ji najbolj pomaga tišina, mir: Svoje dni je ustvarjala ob glasbi, danes ji je najljubša tišina. Namenoma piše vse v zvezke in bloke. Ko delo prvič pretipkuje na računalnik, še popravlja, krajša ali dodaja. Kadar je uredniki ne priganjajo preveč, pusti zgodbo nekaj dni počivati, nato pa jo znova odpre, natisne in pazljivo prebere še enkrat. Vedno je treba še kaj popravljati (Koren 2006: 1213).

Ideje za nove zgodbe z novimi junaki pri Korenovi nastajajo v obliki miselnih vzorcev, pri samem nastanku zgodb si pomaga z možganskimi nevihtami: niza ideje, čim več idej. Idejam pusti, da zorijo. Najprej vneta razmišlja o določenem problemu, potem pa zamisel hitro spravi na papir (Koren 2006: 1213).

Ko je bila še otrok, ji je mama nosila iz Pionirske knjižnice na kupe debelih knjig, zbirke ljudskih pravljic z vseh koncev sveta. Pravljič je prebrala ogromno, in kljub temu, da je v večini njihove vsebine pozabila, verjame, da so spravljene nekje v njeni podzavesti in da v čisto drugačni, predelani obliki pridejo spet na dan, v obliki sodobnih zgodb iz vsakdanjega življenja otrok. Korenova trdi, da njene ideje za pisanje prihajajo iz njene domišljije, oziroma iz predelav, reciklaže vsega, kar je videla, slišala, otipala, vohala in okušala ter iz najbolj vsakdanjih prilog nekega otroka, ki so z vidika odraslega morda mačji kašelji, za otroka pa huda težava, s katero se spopade v vsakdanjem življenju (npr. strah pred temo, pred zavrnitvijo, ločitev ali smrt staršev, bolezen ...) (Koren 2006: 1213).

Ideje prihajajo torej iz pravljličnih svetov, ki živijo v njeni glavi, in tudi iz okolja, v katerem živi. Pridejo čisto nenapovedano, nepričakovano, včasih se npr. česa domisli na mestnem avtobusu, ko se pelje v službo, včasih kar med poukom, ko sliši kaj zabavnega.

Njeno pedagoško delo v razredu se zelo povezuje z njenim pisanjem. Kot učiteljica zelo dobro pozna bralne sposobnosti bralca začetnika, zato so tudi njene zgodbe za otroke prilagojene še negotovemu bralcu. Mnenja je, da je treba pisati kratko in jedrnato, saj otroci ne prenesejo ovinkarjenja. Zato zgodbe pogosto krajša, prečisti in ne želi opletati z ne vem koliko podrobnostmi (*Ciciban*, 15.4.2006).

Veliko snovi za svoje pisanje je dobila doma, od svojih sinov, za podlago svojih zgodb pa ji večkrat služijo tudi izkušnje, ki jih kot učiteljica razrednega pouka doživi v razredu: V letih poučevanja je tako kot vsaka učiteljica tudi ona spoznala mnogo različnih otrok, marsikdaj je izvedela za reči izza domačih štirih sten, ob katerih bi bilo staršem nerodno, če bi izvedeli, da so otroci govorili o njih. Med otroki je spoznala precej takih s težkim otroštvom: med njimi so bili pretepeni, zanemarjeni ali pa samo revni otroci, ki se v šolskem okolju in nasploh čutijo zapostavljene. Meni, da je treba pisati o rečeh, ki jih poznaš. Zato ima med poukom vedno pri sebi beležnico, v katero si zapisuje prigode, te pa potem uporabi v kateri od zgodb. Tako je npr. njeno delo *Mici iz 2.a* niz zgodbic iz njenega razreda (Majda Koren, 2009: <http://www.rtv slo.si/blog/strudelj?&page=2>).

Življenja brez pisanja si ne more več zamisliti, veliko ji pomenijo tudi druženja z drugimi literati. Kamorkoli gre, karkoli počne, vedno jo spremljajo njene zgodbe, najbolj tiste, ki šele nastajajo (*Nedelo*, 9.11.2003).

6 ANALIZA LEPOSLOVJA ZA OTROKE IN ŽANRSKA UMESTITEV

Pisateljica Majda Koren je otrokom namenila 15 del. Vsa njena dela za otroke po dolžini uvrščamo v krajšo pripovedno prozo, glede na pravljíčnost ali realističnost pa v iracionalno oziroma neresničnostno prozo.

Vse avtoričine knjige, namenjene otrokom, so kratke, so miniature, napisane v minimalističnem slogu, brez odvečnih razlag, ki niso pomembne za potek dogodkov. Avtorica v njih ne opleta s podrobnostmi, temveč pove tisto, kar je bistveno za zgodbo. Vsebina del je preprosta, takšna, da jo otrok zlahka osvoji in hitro razume. Pri večini avtoričinih del je zgodba zelo realna, v to realnost pa vstopajo izmišljena bitja, živali spregovorijo ali pa se spremenijo iz plišastih v žive.

Med branjem avtoričinih del za otroke sem ugotovila, da vsa avtoričina dela razen dela *Mojih deset pasjih let*, lahko uvrstimo med kratke sodobne pravljíce, ki po raziskovalki Marjani Kobe predstavlja prvi podtip sodobne pravljíce. Avtoričine kratke sodobne pravljíce sem razvrstila v kategorije na podlagi klasifikacije Marjane Kobe, katere delitev sem podrobneje predstavila v svojem teoretičnem delu.

Kot glavni literarni liki v avtoričinih delih nastopajo otroci, oživljene igrače, poosebljene živali in mitološko bitje.

6.1 Kratka sodobna pravljica

6.1.1 Kratka sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom

Osrednje mesto med različicami kratke sodobne pravljíce zavzema kratka sodobna pravljica z otroškim glavnim literarnim likom, ta različica kratke sodobne pravljíce se največkrat pojavlja tudi med deli Majde Koren.

V to kategorijo sem uvrstila štiri avtoričina dela, in sicer *Podstrešno zgodbo (Pikapolonica na prašni cesti)*, *Evo in kozel*, *Tio in Lojzo iz vesolja*.

Ugotovila sem, da se vsa avtoričina dela v večini ujemajo z motivno-tematskimi in morfološkimi-strukturnimi značilnostmi/stalnicami kratke sodobne pravljíce, kot sem jih povzela po Marjani Kobe: Vsi glavni liki v navedenih avtoričinih pravljícíchah so otroci iz sodobnega mestnega okolja v zgodnjem šolarskem obdobju, dogajanje v pravljícíchah pa je vzeto iz njihovega otroškega vsakdanjika. Opazila sem, da v vseh pravljícíchah gre za isto

dogajalno linijo: otroka najprej spoznamo v realnem okolju, vsakdanjiku – ali v domačem ali šolskem okolju, ta naleti na določen problem (npr. kazen, prepoved s strani odrasle osebe), psihično stisko (npr. osamljenost, nenapisana domača naloga), nato pa se skozi domišljijo otrok preseli v drugačen, svoj svet. Odrasli liki so v vseh pravljicah stranske osebe, ki ostajajo v preverljivem resničnostnem svetu, na robu dogajanja.

6.1.1.1 Podstrešna zgodba (*Pikapolonica na prašni cesti*, 1997)

Pikapolonica na prašni cesti je zbirka dvanajstih kratkih sodobnih pravljic dvanajstih različnih slovenskih mladinskih avtorjev⁷. Knjigo je ilustrirala in likovno opremila Marija Prelog, založilo pa jo je Ekološko-kulturološko društvo JASA.

Pravljicam, ki se nahajajo v zbirki, je skupna tematika – to je ekologija in varstvo okolja. Zbirka je nastala s posebnim namenom, in sicer je njen namen ekološko ozaveščati otroke in starše ter jih spodbujati h konstruktivnemu odnosu do narave. Knjigo zato v nekaterih vrtcih in šolah uporabljajo tudi kot didaktični pripomoček pri okoljski vzgoji.

Po zahtevnosti so zgodbe zelo različne, zajamejo širok starostni razpon bralcev: nekatere so primerne za predšolskega otroka, druge, vsebinsko zahtevnejše, za otroka v višjih razredih osnovne šole.

Korenova je za zbirko napisala kratko sodobno pravljico z naslovom *Podstrešna zgodba*. V njej bralce na nevsiljiv način opozarja, da nikoli ni prepozno, da spremenimo naš odnos do okolja, do vsega, kar nas obdaja.

Liki, ki nastopajo v avtoričinem delu, so deček Juš (glavni lik), in tri pravljlična, fiktivna bitja: okostnjak Koščica, vampir Vampi in duhec. Zgodba se začne v konkretni situaciji (dan tretješolca), nato se preseli v abstraktni, pravljlični svet. Vsebinsko je razdeljena na tri dele: v prvem delu spoznamo Juša, učenca tretjega razreda, ki ne mara pisati domačih nalog. V obliki dnevniškega zapisa Juš predstavi tri dni svojega šolskega življenja in pripoveduje o tem, kako se mu zdi pisanje nalog popolnoma nesmiselno in kako v šoli vsak dan upa, da učiteljici ne bo

⁷ Neža Maurer: *Zvesti jazbec*, Tone Pavček: *Deček gre za soncem*, Bina Štampe Žmavc: *Vejak*, Marjan Tomšič: *Starec in reka*, Matea Reba: *Maline*, Milan Vincetič: *Santa Angelika*, Sonja Cvjetinovič: *Slavček*, Predrag Raos: *Zgodba o mavrici*, Pero Kvesič: *Sreča žalostnega zmaja*, Ana Hafner: *Sijoče kraljestvo*, Besim Spahič: *Žalostna rožica*.

potrebno pokazati narejene domače naloge. Nekega dne učenci dobijo za domačo nalogo spis z naslovom *Kaj lahko naredim za naš planet Zemljo?* Ker Juš ne ve, kaj naj sploh napiše, razmišlja, kako bi se nalogi izognil. Raje kot k pouku pred prvo šolsko uro zaide na podstrešje, se nasloni na šolsko torbo in zaspi. V sanjah sreča »prebivalce« podstrešja, to so okostnjak Koščica, vampir Vampi in duhec.

V drugem delu avtorica zamenja okolje in pripovedovalca. Iz šolskega življenja nas premakne na podstrešje, v pravljичni svet, kjer živijo okostnjak Koščica, vampir Vampi in duhec. V tretjeosebni pripovedi nam predstavi, kako živijo. Živijo zelo nezdravo, saj vsak dan jedo na hitro pripravljeno hrano (pašteto, ocvrt krompirček, klobaso), najraje pa pijejo iz pločevink, ki jih potem mečejo naokoli. Veliko kadijo, igrajo tarok in poležavajo. Bitja se spoznajo z Jušem, se spoprijateljijo in mu pomagajo napisati spis (narekujejo mu, kako bo odslej bolj pazil na okolje: ločeval bo odpadke, ne bo kadil, jedel bo sveže sadje in zelenjavo, doma ne bodo več kupovali hrane v kartonskih škatlah in konzervah, dosledno bo ugašal televizor, pobiral bo smeti ...) Juš, Koščica, Vampi in duhec spoznajo, kako so do sedaj živeli nezdravo, in se odločijo, da bodo spremenili način življenja.

Konec v zgodbi bralca vrača iz domišljije v realnost: Juš se zbudi in razmišlja, ali se mu je vse skupaj le sanjalo ali se je resnično zgodilo. Konec je odprt, avtorica bralcu dopušča možnost, da sam presodi, kaj se je dogajalo.

Povedi v zgodbi so različno dolge – od enostavnih do večstavčnih, pripoved pa dopolnjujejo zanimivi dialogi med pravljичnimi bitji, ki jih avtorica izpelje na duhovit in humoren način. Avtorica izbere ustrezen pristop, kako bralcu otroku na njemu zanimiv način predstaviti življenje pravljичnega sveta. Zgodba je primerna za otroka v prvih treh razredih osnovne šole, njeno vsebino pa lahko ob ustrezni obravnavi, branju in razlagi vzgojiteljic, osvojijo že predšolski otroci.

6.1.1.2 *Eva in kozel (2006)*

Eva in kozel je zbirka kratkih zgodbic, ki jih je avtorica najprej objavljala v reviji *Ciciban*, leta 2006 pa jih je izdala v knjižni obliki pri založbi Mladinska knjiga.

Avtoričino delo opozarja na stiske, ki jih lahko doživljajo otroci, npr. na ločitev svojih staršev, osamljenost, zapostavljenost, krivice v šoli ... Opazna tematika v zgodbicah so družinski in medvrstniški odnosi.

Glavna junakinja knjige je deklica Eva, osamljena drugošolka, ki živi sama z mamo, saj sta starša ločena. Svojega očeta vidi samo ob torkih, druge dni pa je njen oče s svojo novo družino. Eva očeta zelo pogreša in si želi, da bi bila z mamo spet skupaj. Ker je Evina mama dalj časa v službi, Eva popoldneve preživlja sama. Večkrat se dolgočasi in ob sebi pogreša odraslo osebo, zato vse tisto, kar bi povedala odraslemu človeku, pove kozlu, svojemu fiktivnemu prijatelju, ki si ga je umislila, ko ji je bilo dolgčas. Kozel v zgodbicah predstavlja edinega dekličinega zaupnika, prijatelja. Ker se deklica nanj zelo naveže, se od njega nikakor ne more ločiti.

Kozel Evi pomaga pri domačih nalogah, ji svetuje, se z njo pogovarja, jo poduči o tem, kaj je prav in narobe (prevzema funkcijo nekakšnega posebljenega nadjaza), skupaj pišeta spise in računata s fižolčki, se bašeta s čipsom in piškoti. Kozel Evi včasih nadomešča vrstnika pri igri - igrata se skrivalnice in se zabavata. Ker kozel Evi vedno posluša, mu ona vse pove. Tako kozlu vsak dan pripoveduje, kako se je imela v šoli, mu zaupa, če se skrega s katerim od sošolcev ali če se ji je zgodila krivica.

Delo je vsebinsko razdeljeno na dva dela: na uvodno zgodbico, kjer bralec izve, kako je Eva sploh dobila kozla, v ostalih devetnajstih zgodbicah pa spremlja Evine dogodivščine v šoli in popoldneve, ki jih preživlja s svojim kozlom. Zgodbe so zasnovane realistično, prikazujejo vsakdanjik drugošolke, prepletajo pa se z domišljjskimi, fantastičnimi elementi. V njih se kaže odnos med realnostjo in fikcijo otroškega sveta.

Korenova je v svoje zgodbe vpeljala prvoosebnega pripovedovalca, zgodbe namreč v prvi osebi pripoveduje deklica Eva. Ker je pripovedovalec otrok, osemletna deklica, je temu primeren tudi avtoričin slog pripovedi: povedi so kratke, večinoma enostavne. Tudi same zgodbe so zelo kratke, vsebinsko nezahtevne, na taki ravni, da jih otrok, ki vstopa v svet samostojnega branja, zlahka usvoji. Da si otroci dogajanje lažje predstavljajo, zgodbe dopolnjujejo zanimive ilustracije (ilustratorica je Suzi Bricelj), za poživitev zgodbic pa se, ko deklica piše spis o svojem razredu, pojavljajo tudi pisane črke (ponazorijo pisavo drugošolke).

Avtorica je za to delo leta 2007 prejela nagrado večernica 2006. Petčlanska žirija za izbor večernice v sestavi Tone Partljič (predsednik), dr. Vida Medved Udovič, Ida Mlakar, Darka Tancer Kajnih in Petra Vidali je svojo odločitev argumentirala takole: »Majda Koren je v zbirki zgodbic znano tematiko "nadmestnega zaveznika" izpeljala prefinjeno in dosledno. V povsem izčiščeni pripovedi o osamljeni deklici, ki se najdeva med ločenimi starši in še ne osvojeno šolo, ni prostora za komentiranje in razsojanje o njenem svetu. Tako ostane ves

prostor za neposredno težnost in milino tega sveta in za skritega prijatelja, ki pomaga deklici nositi eno in drugo. Prav v konstrukciji odnosa med realnostjo in fikcijo otroškega sveta se zdi knjižica *Eva in kozel zares presežna*. Avtorica je izumila prepričljiv model za vstopanje fikcije v realnost in izstopanje iz nje. Tako je na koncu knjige tudi odraslim bralcem jasno to, kar vedo otroci ves čas: popolnoma vseeno je, iz kakšne "snovi" je kozel – kar je najgloblje, ni nikoli iluzija in torej tudi ne more doživeti deziluzije.« (Vecernica, <http://www.vecernica/>)

6.1.1.3 Tia (2007)

Tia je izšla pri reviji *Galeb* leta 2007. Razdeljena je na devet poglavij, besedilo v njej pa dopolnjujejo ilustracije Bojana Jurce. Zgodba nosi naslov po glavnem liku, to je Tia, osemletna deklica. Dogajanje se začne v resničnostnem svetu, pri deklčinem zajtrku.

Ker si deklica pri zajtrku z marmelado popacka svojo bluzico, jo babica okara, deklica pa se nato v jezi odloči, da se s svojim psičkom Rudijem odpravita po svetu. Zgodba preide k pravljječnim elementom, v fantastičnost, na koncu pa se, kot je za pravljice značilno, srečno konča.

Na poti deklica in psiček doživita veliko dogodivščin, spoznata nove ljudi, živali, rastline in se spoprijateljita z njimi. Vsi liki, ki nastopajo v zgodbi, so prikazani izrazito pozitivno, živali in rastline so personificirane, imajo človeške lastnosti. Pravljičica kaže na prijaznost živalskega, rastlinskega in tudi človeškega sveta – z deklico se vsi prijazno pogovarjajo in ji na poti pomagajo tako, da jima s psičkom nudijo prenočišče in hrano: na poti sta najprej spoznala dečka Petra, ki ju je prijazno povabil v svoje domovanje (hišico na drevesu), nato pa sta spoznala grm, poln rdečih robid, ki ju je ponoči varoval pred roparji in tatovi. Naslednji dan sta v gradu spoznala dedka, skupaj z njim so postavili šotor, zakurili ogenj in prenočili. Naslednji dan ju je v svojo majhno hišico povabila neka gospa, zadnja dva dni pa sta prespala v jami in pri nekem pastirju.

Zgodba se konča tako, da se deklica v spremstvu mačke odpravi do mesta, kjer jo opazi policist. Po sliki v časopisu ugotovi, da je to deklica, ki jo že nekaj dni pogrešajo. V spremstvu psička Rudija in policista se Tia vrne domov, babica pa od veselja, ker se je končno vrnila živa in zdrava, vsem speče palačinke, psičku Rudiju pa za nagrado podari veliko kost.

Pripovedovalec v zgodbi je tretjeosebni, kot eno osrednjih značilnosti avtoričinega dela pa bi izpostavila odsotnost moraliziranja. Dogajanje je podano brez pedagogizacije ali kakršnekoli sodbe o pravilnosti ravnanja glavnega literarnega lika. Pričakovali bi, da bi bilo morda v pravljici opozorilo otrokom, da se ne splača zbežati od doma, a avtorica se za to ne odloči. Noče moralizirati, niti opozoriti na to, da ni bilo prav, da je tako mala deklica odšla sama po svetu. Tako deklica na svoji poti veliko odraslim ljudem pove, da je zbežala od svojih domačih (npr. dedku, pastirju, prijazni gospe), a je nihče od odraslih (niti policist) ob tem ne poduči, da ni ravnala pravilno, nihče ji tudi ne ukaže, naj se takoj vrne domov. Tudi ko se vrne, ji babica ne zabiča, naj tega nikoli več ne stori, ampak se je razveseli in vsem raje speče palačinke. Tako avtorica mlademu bralcu na nevsiljiv način dopušča možnost, da morda skozi pravljico sam ugotovi, da ni prav, da otroci zbežijo od doma.

6.1.1.4 Lojza iz vesolja (2008)

Knjiga *Lojza iz vesolja*⁸ (ang. *Louisa from Outer Space*) je ena od desetih sodobnih pravljic, ki so izšle v knjižni zbirki *Spominčice* (ang. *Forget me nots*) pri Vodnikovi založbi in pri založbi KUD Sodobnost International. *Spominčice* so večkrat nagrajena knjižna zbirka pravljic, v kateri so izšla dela nekaterih sodobnih slovenskih mladinskih pisateljev⁹.

Zbirka je dvojezična, njena posebnost pa je, da so zgodbe natisnjene v dveh jezikih, v slovenskem in angleškem (na eni strani knjig je besedilo v slovenščini, ko knjige obrneš, bereš zgodbo v angleščini). Namen avtorjev, ki so snovali zbirko, je bil, da bi otrokom slovenskih prednikov v Ameriki, Kanadi, Avstraliji na zanimiv način predstavili Slovenijo z njeno bogato kulturo ter da bi jih ob tem tudi motivirali za učenje in izpopolnjevanje svojega maternega jezika. Poleg omenjenih je zbirka namenjena tudi angleško govorečim otrokom kjerkoli po svetu (za njih je nastala angleška polovica knjige, preko nje se otroci lahko seznanjajo s slovensko kulturo). *Spominčice* so primerne tudi za slovenske otroke, ki radi

⁸ S tem delom je avtorica leta 2008 gostovala pri slovenskih izseljencih v Clevelandu v ZDA.

⁹ Jana Bauer: *V deželi medenjakov* (2006), Andrej Rozman Roza: *Kako je Oskar postal detektiv* (2006), Desa Muck: *Kokoš velikanka* (2007), Tatjana Kokalj: *Zajec Emil* (2007) in *Zajec Emil na počitnicah* (2009), Evald Flisar: *Pikpokec* (2007), Peter Svetina: *Antonov cirkus* (2007), Slavko Pregl: *Lutke iz sedmega nadstropja* (2007), Cvetka Bevc: *Pesem za vilo* (2007).

berejo napete in duhovite zgodbe ali za otroke, ki hočejo ob branju izpopolnjevati svoje znanje angleščine (*Spominčice*, <http://www.spomincice.si/oZbirki>).

Ko so začeli pri založbi Sodobnost International snovati omenjeno knjižno zbirko, je njen urednik Evald Flisar k sodelovanju pri njej povabil tudi Korenovo in jo spodbudil, da je začela pisati. Ko je še nabirala ideje za omenjeno delo, si je pomagala z »možgansko nevihto«: zdomci, domovina, fantastična pripoved, humor ... Pred leti je rada gledala Muppet Show, kjer je nastopala simpatična Miss Piggy v epizodah Pigs in space. Tako je dobila idejo za lik Lojze, deklice iz vesolja.

Delo je ilustrirala Mojca Dolinar, v angleščino pa prevedla Erica Johnson Debeljak (naslov knjige v angleščini je *Louisa from Outer Space*). Poleg prevoda v angleščini delo vsebuje tudi kratek slovensko-angleški slovar, ki pa je precej osnoven in okrnjen.

Glavni lik v knjigi je deček Jure, doma iz Ljubljane, ki prvoosebno pripoveduje, kaj se mu je nekega dne zgodilo: Zaradi trojke pri matematiki mu je ata prepovedal igrati računalnik. Jezen je slonel ob oknu in opazoval vrt, ko se je močno zablistalo in na vrtu je pristal ogromen krompir, iz katerega je stopila Lojza, deklica z zeleno kožo in modrimi, skuštranimi lasmi, doma iz planeta Solanum Tuberosum. Sem je prišla, ker je dobila za domačo nalogo, da obišče majhen planet in si ogleda, kako živijo njegovi prebivalci. Jure Lojzo povabi na mestni avtobus in skupaj se odpeljeta do centra mesta, kjer Jure Lojzi razkaže našo prestolnico.

Jure v centru mesta Lojzo vodi od ene znamenitosti do druge ter ji predstavi vsakdanje življenje prebivalcev Ljubljane in njihove navade: sprehodita se mimo Tromostovja, kjer si privoščita pečen kostanj, oddideta do cvetlične in živilske tržnice, ter se z vzpenjačo povzpeta na ljubljanski grad. Vmes Lojza gre Juretu že pošteno na živce, saj vsako stvar primerja z njihovim planetom in govori, kako imajo oni to boljše urejeno. Nad nekaterimi stvarmi je zelo presenečena, jih ne more razumeti: npr. tega, zakaj se ljudje v Sloveniji vozijo v smrdljivih avtomobilih in ne v krompirju in zakaj si na tem planetu umislijo hišne ljubljence, kot sta pes in mačka. Ne razume, zakaj se pesnik France Prešeren ni poročil s svojo Julijo, se z njo preselil v krompir in imel z njo otroke (kot to storijo zaljubljeni pri njih). Prav tako tudi Jure Lojzo radovedno sprašuje o življenju na njihovem planetu in tako izve, da namesto v hišah živijo v krompirju, da ljubljenci namesto rož podarijo ocvrt krompirček, da se njihovi hišni ljubljenci imenujejo pošči, njihovo nebo je zeleno, oblaki pa so rožnati ... Ko se je zvečerilo, se Lojza in Jure odpravita k Juretu domov. Na vrtu Lojza sede v krompir in odleti proti nebu, Jure pa razmišlja, ali se bo Lojza še kdaj vrnila.

O samem delu sem zasledila kritiko, ki jo je zapisala Mojca Petrič. Kritika je bila objavljena v koroškem spletnem časopisu *Bajta*: »Avtorica se je skozi slikovito zgodbo, ki buri domišljijo, hkrati pa realistično prikazuje nekatere značilnosti slovenske kulture, približala tudi starejšim predšolskim in mlajšim šolskim otrokom doma v Sloveniji. Tudi ko govori o nekaterih značilnostih slovenske kulture, ki nam niso najbolj v prid (na primer gruče avtomobilov na cestah), to svoje poučno sporočilo poda na nevsiljiv način.« Mnenja je, da je knjiga odlično izhodišče za spoznavanje glavnega mesta naše države, pri čemer svoje dodajo vsebinsko ustrezne in nazorne ilustracije mestnega jedra.« (Mojca Petrič, 2008: <http://www.bajta.si/majda-koren-lojza-iz-vesolja-2008/pdf>).

Pripoved je obarvana s humornimi dialogi med glavnima osebama, v katerih avtorica na otroku primeren način predstavlja našo prestolnico. Tako je v avtoričinem delu možno opaziti izobraževalno funkcijo – otrok lahko preko zanimivih opisov glavnega mesta izve nekaj o prebivalcih Ljubljane, spozna eno od znamenitosti mesta, npr. ljubljanski grad, izve, da se v centru mesta nahaja tudi kip našega največjega pesnika ... itd.

V svoji kritiki Mojca Petrič spregovori tudi o liku Lojze. Meni, da je deklica z modrimi lasmi, kožo zelene barve in precej drugačnim načinom življenja, kot ga je vajena večina slovenskih otrok, čudovita iztočnica za učenje o medsebojni pomoči, solidarnosti in sprejemanju drugačnosti. Na to po avtoričinem mnenju nakazuje druženje med Lojzo in Juretom: »Ob pohajkovanju po mestu se namreč nenehno čudita drug drugemu, se ob tem veliko naučita o medkulturnih razlikah in podobnostih, ki pa jima ne predstavljajo nobene ovire za vzpostavljanje prijateljskega odnosa.« (Mojca Petrič, 2008: <http://www.bajta.si/majda-koren-lojza-iz-vesolja-2008/pdf>).

Tako bi lahko rekla, da avtorica v svojem delu izpostavlja tematiko prijateljstva in otroka uči sprejemanja drugačnosti.

6.1.2 Kratka sodobna pravljica z oživiljeno igračo/predmetom kot glavnim literarnim likom

Majdo Koren je širše slovensko bralstvo najbolje spoznalo po svojih kratkih zgodbicah o mali pošasti Mici, ki jih je avtorica začela objavljati v reviji *Ciciban*. Zgodbice so najprej nekaj let izhajale v omenjeni reviji, nato pa jih je avtorica izdala v treh samostojnih knjižnih oblikah: Najprej je izdala zbirko petnajstih kratkih zgodbic z naslovom *Mala pošast Mici* (1994), nato pa dve leti kasneje, leta 1996, še zbirko enajstih zgodbic *Mici v mestu* (1996). Zbirki sta izšli pri založbi Mladinska knjiga, ilustriral ju je Janko Testen. Po večletnem premoru (leta 2007/2008 in 2008/09) so v *Cicibanu* začele izhajati nove Micine dogodivščine, ki jih je avtorica leta 2009 zbrala v tretji zbirki zgodb o Mici – *Mici iz 2. a.* Zbirko, ki je prav tako izšla pri založbi Mladinska knjiga, sestavlja dvajset zgodbic, ilustriral pa jo je Matjaž Schmidt. S to zadnjo zbirko je bila avtorica nominirana za nagrado desetnica 2011.

Zgodbice o Mici predstavljajo drugo različico kratke sodobne pravljice, in sicer: kratko sodobno pravljico z oživiljeno igračo/predmetom kot glavnim literarnim likom.

Glavna junakinja omenjenih del je, kot že naslovi povedo, Mici, to je pošast, oživiljena igrača s človeškimi lastnostmi, ki jo je dečku Šimnu (drug pomemben lik v zgodbi), misleč, da je »navadna igrača«, za rojstni dan podaril stric Zlatko. Pošast se imenuje samo zaradi svoje zunanosti: ima rožnato dlako, kratke roke in noge, zelene oči, po karakterju pa je prijazna in ni tipična pošast, ki naj bi se je otroci bali. Je radovedna, zvedava, rada počenja vragolije, posebno pa ji je všeč, če je v središču pozornosti.

Raziskovalka Marjana Kobe v zvezi z oživiljeno igračo/predmetom kot glavnim likom v kratki sodobni pravljici v svoji študiji navaja, da je oživiljena igrača v tej različici sodobne kratke pravljice glavni lik, medtem ko imajo otroci (v tem primeru Šimen) praviloma stranske vloge. Nadalje raziskovalka trdi, da oživitev igrače ni povezana z otroškim literarnim likom (Šimnom), ni odvisna od njega. V tej različici sodobne kratke pravljice namreč vstopi igrača v dogajanje že poosebljena, ima status živega bitja že ko se dogajanje začne, za ta status pa otroški lik nima nikakršnih »zaslug« (Kobe 1999: 6).

Kobetova za zgled navaja začetni, uvodni stavek zgodbic o Mici: »*Mala pošast Mici je ždela na polici z igračami in se delala, da je čisto navadna igrača*« (Koren 1994: 1). Po njenem mnenju že ta stavek v pripovedi Majde Koren nedvomno nakaže, da ima Mici status živega bitja, saj se sicer ne bi mogla delati, da je »čisto navadna igrača.« (Kobe 1999: 6).

Mici je tako posebljena in je oživljena že od začetka, še preden sploh sreča otroški lik, fantka Šimna. Ta je ne oživi v svoji igri (za razliko od deklice Eve, ki v delu *Eva in kozel* svojega kozla oživi v domišljiji), ampak jo, kot sem omenila že zgoraj, dobi za darilo. Tako Mici skozi celotno pripoved vzdržuje eksistenco samostojnega bitja in ostaja glavni literarni lik, medtem ko se Šimen umakne v ozadje. Kljub temu da je deček v prvi zbirki zgodb celo prvoosebni pripovedovalec, ima v knjigi stransko vlogo, sekundarno funkcijo. (Kobe 1999: 6).

Vse avtoričine zbirke z Mici kot glavno junakinjo lahko primerjamo z avtoričinim delom *Eva in kozel*, med temi deli so opazne podobnosti:

1. V vseh delih sta junaka zgodb osamljena otroka v zgodnjem osnovnošolskem obdobju – v zgodbicah z Mici kot glavno junakinjo je to deček Šimen, v delu *Eva in kozel* pa deklica Eva;
2. Obema otrokoma veliko pomeni igra. Oba si izbereta prijatelja, zaveznika: v Evinem primeru je to kozel, v Šimnovem pa pošast Mici;
3. V vseh delih avtorica izpostavlja tematiko prijateljstva: oba otroka se namreč na zaveznika zelo navežeta ter zanj lepo skrbita.
4. Ugotovila sem, da se pošast Mici in kozel značajsko precej razlikujeta: Mici je navihana, zvedava pošast, ki Šimna nenehno nekaj sprašuje in mu večkrat povzroča težave, kozel pa Evi svetuje, pomaga, ter ji nadomešča bodisi vrstnika pri igri bodisi modrega odraslega človeka (npr. Evinega očeta), ki ga deklica pogreša ob sebi.

Korenova je pošast Mici kot literarni lik zasnovala na podlagi svojih osebnih izkušenj. Je mama treh sinov in njen najmlajši sin se je zelo bal pošasti, tako da zvečer večkrat ni mogel zaspati. Vedno so morali gledati pod posteljo, če se kje kakšna skriva. Pa se je Korenova domislila, da bi lahko nekje živela majhna pošast, ki se je ne bi bilo treba bati – in tako je nastala Mici, prijazna pošast, ki je navdušila mnogo otrok in jo še danes pozna veliko zdaj že odraslih posameznikov (vir: osebni arhiv avtorice).

Avtorica je zgodbe o pošasti Mici posvetila »trem bučam«, tako imenuje tri dečke: Jureta, Šimna in Juša. Avtorica na začetku prve zbirke zapiše: »Sedim na klopici sredi gozdne jase nekje na Krimu in poslušam tišino. To je tako, da ne slišiš ne radia ne hrumenja avtomobilov in sploh ničesar, kar bi spominjalo na mestni hrup. Komolce naslonim na mizo, z dlanmi si

podpiram glavo in opazujem lahko pozibavanje vej. Tedaj se izza ovinka prikažejo tri svetle buče. »Lačen!« zakriči prva. »Žejen!« zakriči druga. »Ne glem se več sklivat! Ves čas goljufata!« se pritožuje tretja buča. To so Jure, Šimen in Juš. Njim posvečam zgodbice o mali pošasti.» (Koren 1994: predgovor).

V nadaljevanju svoje diplomske naloge omenjene zbirke predstavljam. Vse zbirke sem najprej posamično analizirala (vsebinsko, tematsko, slogovno), nato pa sem povzela njihove skupne značilnosti oziroma razlike in jih za boljšo ponazoritev tudi dodatno predstavila v tabeli.

6.1.2.1 Mala pošast Mici (1994)

Mici je ždela na polici z igračami v trgovini in se delala, da je navadna igrača. Opazil jo je stric Zlatko, ki je kupoval darilo za Šimnov rojstni dan. Všeč mu je bila, ker je imela dolgo rožnato dlako, dolge roke in noge ter zelene oči. Ko so gostje odšli s Šimnove rojstnodnevne zabave, je Šimen Mici postavil na nočno omarico. Kar naenkrat pa je Mici začela migati z ušesi in Šimen je začudeno ugotovil, da Mici sploh ni igrača, ampak da je Mici živa. Povedala mu je, da ji je ime Mici in da noče biti na polici med ostalimi igračami, ampak bi raje spala pri njem v postelji. Šimen je Mici vzela k sebi, jo lepo pokril in zaspala sta. Naslednje jutro ji je Šimen iz škatle naredil svojo posteljico ...

To je uvodna, prva zgodbica iz zbirke, kjer otrok izve, kdo sploh je mala pošast Mici in kako se je znašla pri Šimnu. V nadaljevanju, v ostalih štirinajstih zgodbicah pa deček Šimen prvoosebno pripoveduje o navihani pošasti, ki v njegovem domu zganja norčije: Ko se Mici kopa v kopalnici, naredi strašen nered, medtem ko je Šimen v šoli, v njegovem predalu najde nalepke in jih lepi povsod naokrog. Navduši se nad oddajo o slavni pilotih in začne razmišljati, da bi bila to še sama - na omari najde dežnik, spleza do njega in z njim, misleč da je to padalo, poleti na trda tla. Ko s Šimnom kuhata puding, Mici vanj strese kumino, malo moka in pest soli. Medtem ko je Šimen v šoli, Mici kliče ljudi po telefonu, oči pa se ji zasvetijo, ko v kopalnici najde omarico z ličili. Tako se Mici našminka, si pobarva dlako in se neparfumira. Nekega jutra Mici bolna leži v postelji, popoldne pa že počeka stene, po stanovanju razmeče kocke in si navije radio na ves glas ... itd.

V vseh zgodbicah je opazna tematika prijateljstva med dečkom Šimnom in malo pošastjo. Deček je namreč na pošast zelo navezan in kljub temu da ga Mici s svojimi vragolijami večkrat pošteno razjezi, njene vragolije prenaša zelo potrpežljivo in mirno ter zanjo lepo skrbi: npr. ko po stanovanju razmeče igračice, nalepke itd. pospravlja za njo, ko se umaže, jo

okopa. Deček pošasti odgovarja na vsa vprašanja in ji streže, ko jo je ponoči strah, ji dovoli, da spi pri njem.

Pošast Mici si v tej zbirki zlahka predstavljamo kot malega otroka. Kot nekateri mali otroci namreč tudi Mici obrača črke v besedah (govori tarogina namesto trgovina, pudnik namesto puding, zaminivo namesto zanimivo) in kot veliko malih otrok ima tudi Mici strahove (ponoči jo je strah, boji se pajkov). Ker še veliko stvari ne ve, veliko sprašuje. Šimen v zgodbicah na nek način prevzema vlogo odgovornega odraslega, ob katerem se mala pošast Mici počuti varno.

6.1.2.2 Mici v mestu (1996)

Šimnu se je nekega jutra zelo mudilo v šolo, Mici pa je na vsak način hotela, da bi lahko šla z njim. Nekaj časa mu je prigovarjala, nato pa se je Šimen odločil, da jo res vzame s seboj. Stlačil jo je v nahrbtnik in ker ji je bilo v njem zelo tesno, se je premetavala sem in tja. Padla je iz nahrbtnika in ker Šimen tega ni opazil, je Mici ostala sama v mestu.

V vseh enajstih zgodbicah avtorica v tretjeosebni pripovedi predstavlja Mici, ki se sama potika po mestu in išče Šimna, ob tem pa obišče različne človeške ustanove, spozna nove ljudi in doživi veliko dogodivščin: Mici najprej obišče slaščičarno, nato pa se odpravi v kino, na otroško igrišče, v glasbeno šolo ter v veleblagovnico. Nazadnje obišče lutkovno gledališče, kjer spozna zajčka. Od utrujenosti zaspi pri njem v hišici na odru, naslednje jutro pa v mestu opazi otroke, ki so hiteli k pouku. Sledila jim je do šole in tam našla Šimna. Objela sta se, se razveselila in Šimen je Mici vzela s seboj v šolo. Tokrat se ga je Mici držala bolj previdno, da ne bi spet padla iz nahrbtnika. Popoldne je Šimen Mici okopal, ko pa se je zvečer odpravila spat, se ji je sanjalo, da se za njo podita dva jezna tatova. Ker jo je bilo zelo strah, je zlezla k Šimnu v posteljo in mirno spala naprej.

Pošast Mici se v tej zbirki zgodbic izkaže za zelo pogumno in vztrajno. Ko se izgubi v velikem mestu se namreč ničesar ne boji, veselo spoznava nove ljudi in ne obupa pri iskanju Šimna. V primerjavi s prvo zbirko je tu veliko bolj samostojna, bolje se že znajde v okolju in več stvari že ve. Šimen se kot literarni lik v tej zbirki umakne v ozadje, njegova vloga je obrobna.

6.1.2.3 Mici iz 2. a (2007)

Mici se je dopoldne, ko je bil Šimen v šoli, zelo dolgočasila, zato je rada počenjala vragolije. Šimen in njegova mama sta se odločila, da tudi Mici začne hoditi v šolo – v drugi razred, ker je bila za prvega preveč pametna. Tako je Mici vsak dan skupaj s Šimnom hodila v šolo: Šimen je hodil v 4. b razred, Mici pa v 2. a.

V dvajsetih zgodbicah avtorica tretjeosebno predstavlja Mici v šolskih situacijah, v šolskem okolju. Dogajanje v zgodbicah se odvije v enem šolskem letu: v prvi zgodbici na prvi šolski dan Šimen Mici pospremi do razreda, v zadnji pa se Mici skupaj s svojimi sošolci odpravi na izlet na morje. Skozi zgodbe je Mici predstavljena kot človeški lik, je popolnoma personificirana: hodi v šolo, dobro računa, bere, gre na sladoled, na končni izlet, pomaga svojim sošolcem, vse dela tako, kot drugi učenci. Mici v zgodbicah deluje kot običajen otrok - včasih je nagajiva, prepirljiva, otroško razposajena, včasih pa to vlogo tudi preseže in pomaga drugim, jo skrbi za svoje sošolce ...

Mici je v tej zbirki zgodbic še vedno glavna junakinja, a ni več edino središče kot v prejšnjih zbirkah zgodb: tu se Mici uči interakcije z drugimi otroki v razredu, uči se stvari, ki se ji včasih zdijo težke ter doživlja in spozna različne stiske svojih sošolcev in sošolk. V zbirki so tri zgodbe obarvane s temnejšimi, resnejšimi toni, vsebujejo tematiko, ki jo lahko uvrstimo med tabuje: v zgodbi *Moji najljubši ljudje* je poglobljena tematika ločitev staršev ene od Micinih sošolk, v zgodbi *Črna zastava* smrt sošolkega očeta, v zgodbi *Skladišče za najdene predmete* pa kraja predmetov. »Tako nekatere zgodbe predstavijo katero od otroških vragolij z uvidom v otroško psihologijo in resnične vzroke za delovanje, v nekaterih drugih pa se izrisujejo otroške skrbi in strahovi, ki so uspešno zarisani in živo stopijo pred nas.« (Klopčič 2010: 1598).

Šimnova vloga je v tej zbirki zelo obrobna, nastopa le v štirih zgodbicah. Dvakrat se v zgodbicah pojavi Šimnova mama, pomembnejši literarni lik v teh zgodbicah pa je lik Micine učiteljice – gospe Minke, ki se pojavlja v večini zgodbic. Mici je na učiteljico zelo navezana, veliko stvari jo sprašuje. Skozi zgodbe se pokaže kot prijazna, ljubeča in skrbna učiteljica (npr. ko Mici v parku pade na črepinje, ji učiteljica Minka oskrbi rano in dovoli, da se nese v njenem naročju, če Mici česa ne ve, ji gospa Minka prijazno odgovori), a tudi kot stroga učiteljica, ki v razredu zahteva red in disciplino (ko se učijo, zahteva mir, ko Mici prinese v šolo avtomobilček, ga ji vzame in zapleni). Micine vragolije prenaša potrpežljivo in se večkrat ob njih samo nasmehne, skratka, zdi se, da »učiteljica Minka spremlja dogajanje v

šoli z ravno pravšnjim odmerkom vzgojnih reakcij in prijazne topline, primerne drugošolčkom.« (Klopčič 2010: 1598).

Za razliko od prvih dveh zbirk o Mici, ki sta namenjeni najmlajšim bralcem, predšolskim otrokom, so ciljna skupina te zbirke šolarji. »V pripovedih Korenove lahko prepoznajo lastne večje in manjše stiske, zadrege in izzive, zgodbice pa jim bodo omogočile tudi identifikacijo z tako z Mici kot s katerim od otrok.« (Klopčič 2010: 1599).

- **Primerjava med zbirkami zgodbic z Mici kot glavnim literarnim likom**

1. Po napisanih analizah zbirk sem ugotovila, da je zbirkam skupno predvsem to, da je Mici prav v vseh zbirkah prikazana kot navihana, zabavna, a prijazna pošast, ki počenja vragolije, le kraj dogajanja, kjer to počne, je različen: dogajalni prostor v prvi zbirki zgodbic je tako Šimnovo stanovanje, druga zbirka zgodbic se odvija v mestu, kjer se Mici izgubi, tretja zbirka zgodbic pa je omejena na šolski prostor, šolsko okolje. Ideje za vragolije, ki jih počenja Mici, je avtorica v vseh treh zgodbicah zasnovala iz svojih osebnih izkušenj: vse vragolije, ki jih Mici počenja v prih dveh zbirkah, je v resnici naredil avtoričin sin, delo Mici iz. 2. a pa predstavlja niz zgodbic iz avtoričinega razreda.
2. Čas dogajanja je v delu *Mala pošast Mici* nedoločen, v zbirki zgodbic, kjer se Mici potika po mestu, je dogajanje omejeno na nekaj dni, v delu Mici iz 2. a pa se dogajanje odvije v enem šolskem letu.
3. Avtorica v zbirkah menja pripovedovalca: medtem ko v prvi zbirki zgodbic o dogajanju prvoosebno pripoveduje deček Šimen, sta druga in tretja zbirka zgodbic zasnovani v tretjeosebni pripovedi.
4. Medtem ko se deček Šimen kot literarni lik skozi zgodbice ne spreminja, tega za Mici ne moremo trditi. Zdi se, da tako kot raste in se razvija otrok, raste tudi Mici: v prvi zbirki (*Mala pošast Mici*) Mici predstavlja malega otroka, ki ga je večkrat strah, še veliko stvari ne ve in ima še težave z govorom. V zbirki zgodb *Mici v mestu* je Mici že precej bolj samostojna in pogumna, več stvari že ve in se tudi bolje znajde v okolju. V delu *Mici iz 2.a* pa si Mici že zlahka predstavljamo kot katerokoli deklico drugega razreda: Mici že samostojno bere, piše in računa, nima več težav z govorom, uči se in tudi dojema stvari, ki se ji zdijo težke.

5. Zbirke se med seboj razlikujejo tudi kar se tiče samih slogovnih značilnosti, avtoričinega načina pripovedi: Zgodbice v prvih dveh zbirkah so namreč namenjene bralcu začetniku oziroma negotovemu bralcu, to vidimo že po tem, da so napisane z velikimi tiskanimi črkami (za otroka, ki še ne pozna drugih črk). Povedi so kratke, enostavne, vsebina zgodbic preprosta. Vsaka zgodbica je ilustrirana, ilustracije predstavljajo prevladujoči del v zbirki in ponazarjajo Micine norčije, da se otrok lažje vživi v zgodbo. Zgodbice, zbrane v knjigi *Mici iz 2.a*, so v primerjavi s prvima dvema zbirkama zgodbic daljše, dolge do par strani, besedila je v primerjavi s prvima dvema zbirkama več. Napisane so z malimi tiskanimi črkami, vsebinsko so zahtevnejše, ciljna skupina bralcev so šolarji od drugega razreda osnovne šole naprej.
6. V prvi zbirki zgodbic nastopata le Mici in Šimen, v drugi in tretji zbirki je nastopajočih oseb več. V drugi zbirki se poleg Mici pojavljajo osebe, ki jih Mici sreča v mestu, kjer išče Šimna: slaščičarka, ki Mici ponudi čokolado, psička Ajka, deček v parku, zajček, ki Mici ponudi prenočišče. Največ literarnih oseb nastopa v tretji zbirki: v zgodbicah nastopajo Micini sošolci, učenci in učenke 2. a: Anže, Žiga, Matic, Maja, Jakob, Manca, Teja, Anja Pomemben literarni lik v teh zgodbicah je gospa Minka, Micina učiteljica, ki se pojavlja v vseh zgodbicah.
7. V vseh zbirkah zgodb je opazna tematika prijateljstva med dečkom Šimnom in malo pošastjo Mici, v tretji zbirki zgodbic pa se pojavljajo tudi tabujske teme: ločitev staršev, smrt, kraja predmetov.

Tabela 3: Značilnosti avtoričinih del s pošastjo Mici kot glavno junakinjo

	<i>Mala pošast Mici</i>	<i>Mici v mestu</i>	<i>Mici iz 2.a</i>
Leto izzida zbirke	94	96	2009
Število kratkih zgodb	15	11	20
Pripovedovalec	prvoosebni (Šimen)	tretjeosebni	tretjeosebni
Prostor dogajanja	Šimnovo stanovanje	urbano okolje (mesto)	šolski prostor
Čas dogajanja	nedoločen	nekaj dni	eno šolsko leto
Literarne osebe	Mici in Šimen	Mici, Šimen, osebe iz mesta: slaščičarka, psička Ajka, deček v parku, zajček	Mici, Šimen, Šimnova mama, Micina učiteljica (gospa Minka), Micini sošolci in sošolke (Anže, Žiga, Matic, Maja ...)
Ciljna skupina bralcev	predšolski otrok in bralec začetnik, negotovi bralec na začetku OŠ		šolar od drugega razreda OŠ naprej
Slogovne značilnosti	velike tiskane črke, ilustracije kot prevladujoči del zbirke, preprosta vsebina zgodb, kratke, enostavne povedi.		male tiskane črke, zgodbe daljše po dolžini, več besedila, vsebinsko zahtevnejše zgodbe, povedi daljše, ne več samo enostavne.

V različico kratke sodobne pravljice z oživiljeno igračo/predmetom kot glavnim literarnim likom lahko poleg vseh zbirk zgodbic z malo pošastjo Mici kot glavnim literarnim likom uvrstimo še eno avtoričino delo, in sicer *Pošasti*.

6.1.2.4 Pošasti

Pošasti so zbirka sedmih kratkih zgodbic, ki so izšle leta 1998 pri založbi Mladinska knjiga. Zgodbice so najprej izhajale v reviji *Ciciban* (1995/96), nato pa so izšle v samostojni knjigi. Zgodbice je zbrala Nataša Bucik, ilustriral pa jih je Kostja Gatnik.

Korenova je v zgodbe vpeljala lik pošasti, ki jih predstavlja na zanimiv način: v sedmih zgodbicah otroku tretjeosebno pripoveduje o pošastih in mu razkriva njihove lastnosti. Avtorica bralcu otroku v prvi zgodbici razloži, kako pošasti sploh izgledajo, nato pa otroku predstavi, kako je, če ima pošast rojstni dan, kako pošasti pišejo, kaj najraje jedo, kako se obnašajo v kinu in s katerimi športi se najraje ukvarjajo.

Pošasti so v zgodbicah popolnoma personificirane, delujejo kot človeški liki: npr. ko praznujejo rojstni dan, se žgečkajo, planejo po torti in se obmetavajo. Pošasti imajo podobna zanimanja kot ljudje: rade pišejo, hodijo v kino gledat grozljivke in se neprimerno obnašajo, se ukvarjajo z različnimi športi, npr. s kolesarjanjem, plezanjem, potapljanjem ...

Ker so zgodbe namenjene bralcu začetniku oziroma negotovemu bralcu, so izrazito kratke, napisane z velikimi črkami. Velik delež predstavljajo ilustracije, povedi so večinoma kratke, enostavne. Vsebino zgodbic avtorica podaja preprosto, primerno za bralca začetnika.

Ena od zanimivosti zgodbic so naloge, ki jih lahko otrok reši, ko prebere zgodbice. Avtorica namreč na koncu vsake prebrane zgodbice otroku postavi določeno nalogo v zvezi z vsebino zgodbice, ki jo je prebral: npr. ko otrok spozna športe, s katerimi se ukvarjajo pošasti, mora še sam narisati šport, s katerim se ukvarja, ko prebere, kaj pošasti jedo, mora še on narisati jedi, s katerimi bi nahranil pošasti ...

6.1.3 Kratka sodobna pravljica s posebjeno živaljo kot glavnim literarnim likom

Zgodbe zajca Zlatka, *Še zgodbe zajca Zlatka* in *Ta knjiga ne grize* so zbirke več kratkih sodobnih pravlji. Dela so se mi zdela v marsičem posebna: prva njihova posebnost je, da jih je avtorica napisala z didaktičnim namenom, tako da v njih gre za nekakšen »preplet«

literature in didaktike. Vsa tri dela so namenjena bralcem začetnikom oziroma negotovim bralcem: v njih se otrok bodisi seznanja z abecedo, preverja razumevanje prebranega, spozna stalne oblike sporočanja, spozna novo besedišče, pomene besed ... Avtorica je izbrala nenavadnega pripovedovalca, to je zajec Zlatko. Kratke sodobne pravljice, zbrane v omenjenih zbirkah, se vsebinsko ne navezujejo druga na drugo in stojijo povsem zase. Za razliko od ostalih avtoričinih del v njih ni mogoče določiti enega glavnega lika, glavnih oseb je več. Kot glavni liki se v pravljičah najpogosteje pojavljajo poosebljene živali, poleg njih pa nastopajo tudi ljudje in oživiljene igrače/predmeti. Vse pravljice so postavljene v sodobno, realno okolje. Glede na to da je pripovedovalec zgodb Zajec Zlatko, sem se odločila, da omenjena dela uvrstim v tretjo različico kratke sodobne pravljice, kratko sodobno pravljico s poosebljeno živaljo kot glavnim literarnim likom.

V nadaljevanju omenjene avtoričine zbirke predstavljam. Vsako od zbirk sem podrobneje analizirala in napisala njihove značilnosti.

6.1.3.1 *Ta knjiga ne grize (1997) in Zgodbe zajca Zlatka (2006)*

Korenova je leta 1997 izdala zbirko petindvajsetih zgodbic za otroke z naslovom *Ta knjiga ne grize*. Delo je izšlo pri založbi OKA. Devet let kasneje je avtorica iste zgodbe¹⁰ zopet izdala v knjižni obliki, tokrat v delu *Zgodbe zajca Zlatka*. Omenjeno delo je izšlo leta 2006 pri založbi MIŠ in je bilo leta 2007 tudi nominirano za nagrado desetnica.

Pravljice v obeh delih pripoveduje zajec Zlatko, to je velik zabavnež, ki otrokom rad pripoveduje zgodbe. Tako otrokom npr. pripoveduje o aligatorju v avtobusu, bolhi v bundi, cesarici Cici, čebeli, ki gre na čaj, dinozavru Danetu, edincu Eriku, fotografu Franciju, žirafi Žuži ... itd.

Ta knjiga ne grize in *Zgodbe zajca Zlatka* so namenjene otrokom v zgodnjem obdobju bralnega opismenjevanja, saj ga učijo tako abecede kot besedišča, ga vodijo skozi

¹⁰ Edina razlika med avtoričinima deloma je v tem, da je delo *Ta knjiga ne grize* sestavljeno iz treh tematskih sklopov: Poleg zgodbic, ki jih pripoveduje zajec Zlatko, je knjigi priložena še razpredelnica, v kateri so nanizani samostalniki po abecednem redu (otrok lahko bere besede in staršem pove, če ne razume pomena katere od besed) in vaje, kjer lahko otrok vadi pisanje črk, riše predmete na določeno črko ... Knjigi je priložen list, namenjen otrokovim staršem, kjer avtorica staršem razloži, kako skupaj z otrokom prebirati knjigo.

razumevanje prebranega, povezujejo literarni in izkustveni svet in hkrati spodbujajo njegovo ustvarjalno domišljijo (Keržan 2006: 59).

Zgodbice so po dolžini kratke, dolge le dve strani, dopolnjujejo pa jih ilustracije Andreje Peklar, vsebina zgodb je enostavna. Urejene so po abecednem redu (25 črk slovenske abecede = 25 zgodbic), kar pomeni, da si naslovi zgodbic sledijo tako, kakor si sledijo črke v slovenski abecedi: npr. *Aligator v avtobusu*, *Bolha v bundi*, *Cesarica Cica*, *Čebela gre na čaj*, *Dinozaver Dane*, *Edinec Erik*, *Fotograf Franci* ... Zgodbice so »obogatene« z besedami na določeno črko oziroma glas. Navajam primer iz besedila: (npr. zgodbica *Jazbec Jože*: »*Ob jezeru je živel jazbec Jože. Njegovi najboljši prijatelji so bili jelen Juš, jež Janez, jastreb Jure, jerebica Jerica in jagnje brez imena.*«) (Koren 2006: 28). V navedenem primeru gre za kopičenje besed, ki se začenjajo na črko j. Otrok se na ta način črke lažje zapomni, si bogati besedni zaklad in se poigrava z besedami.

Središčne osebe v zgodbicah so poosebljene živali, oživljene igrače/predmeti in ljudje. Dogajanje je postavljeno v realno, sodobno okolje. Osebe, ki nastopajo v pravljicah, so radovedne, imajo svoje konjičke, zanimanja, rade pokažejo, kaj znajo, se zabavajo in imajo vsakdanje razvade in slabosti.

Literarne osebe, ki nastopajo v zgodbah, sem razdelila v tri skupine (poosebljene živali, oživljene igrače/predmeti, ljudje). Pri vsaki izmed teh treh skupin sem navedla eno zgodbico za primer, ki sem jo vsebinsko analizirala.

- **poosebljene živali**

Največ je zgodbic, kjer nastopajo poosebljene živali, teh je v zbirki kar 12. Živali, ki nastopajo v pravljicah, so popolnoma personificirane. Postavljene so v realno, sodobno okolje, v katerem se dobro znajdejo, so samostojne in komunicirajo s človeškimi liki. Živali si zlahka prestavljamo kot ljudi: imajo podobna zanimanja, konjičke, slabe lastnosti in razvade. Živali v zgodbicah se tako vozijo z avtobusom, nakupujejo v trgovinah, se odpravijo na morje, na čaj, se vozijo s kotalkami ...

Otrok tako lahko v zbirki bere o tem, kako se je aligator znašel v avtobusu, kako je prašiček Pubi v prodajalni kupoval spodnje perilo, kako se je tjulenj Tilen odpravil na morje, kako je čebela šla na čaj itd.

Prašček v prodajalni: Ta zgodba govori o praščku Pubiju, ki se je nekega dne odpravil v prodajalno, saj bi si rad kupil spodnje perilo modre barve z rožnatimi pikicami. Prebrskal je nekaj polic, a našel je le rdeče spodnje perilo z modrimi pikicami. Ker mu to perilo ni bilo všeč, mu je pomagala iskati prodajalka. Čez čas sta našla perilo, ki mu je bilo sicer všeč, a niso imeli prave številke. Nato je prašček Pubi pomeril pižamo, ki je bila porisana s palmami in piramidami, ta pižama mu je bila všeč, saj so ga palme spominjale na poletje. Odločil se je, da pižamo kupi. Prodajalka mu je pižamo položila v pisan paket in nanj zavezala veliko pentljo. Prašček se je zahvalil in zadovoljno odkarikal iz trgovine.

- **Oživljene igrače/predmeti**

Igrače na izletu: Igorjeve igrače so bile zelo besne, ker jih Igor ni pospravil (nekaj jih je ležalo v prahu pod posteljo, nekaj pa na postelji po odejo, da so se skoraj zadušile). Odločile so se, da gredo na izlet in da nikomur ne bodo povedale, kam gredo. Ponoči so odšle z vlakom na daljni sever, v deželo belih medvedov. Kmalu jih je začelo zebsti, zato so si postavile iglu, da jim je bilo toplo. Ta čas je Igor doma zelo jokal, ker so njegove igrače izginile. Od žalosti je dobil vročino. Po tednu dni so se igrače vrnila in Igor je od veselja ozdravel.

- **Ijudje**

Gasilec Gašper in Gertruda: Gasilec Gašper je imel prosto popoldne, zato je gospodično Gertrudo povabil na golaž v gostilno. Ko sta pojedla, sta se odpravila na sprehod do gozdička, kjer je stala gugalnica. Okrog gugalnice je bila velika gneča, saj so otroci čakali v vrsti, ker so se hoteli gugati. Na gugalnici pa je sedel grozen gusar, grdo gledal okrog in se ni zmenil za otroke, ki so potrpežljivo čakali. Gertruda se je naveličala čakanja na gugalnico in predlagala Gašperju, da se odpravita domov. Na poti sta se ustavila pri gospodični, ki je prodajala gerbere. Gašper je eno kupil Gertrudi.

Vsako posamezno zgodbo na koncu dopolnjujejo vprašanja, ki so nekakšna nadgradnja. Z njimi lahko mladi bralec, ki se šele srečuje z literarnim svetom in njegovimi junaki, sam preveri, kako je razumel zgodbo, svoj svet, ki ga živi ali pozna, pa poveže s svetom, ki mu ga je približala zgodbica. Na ta način je bralna sposobnost nadgrajena z razumevalno (Keržan 2006: 59). (npr. zgodbica z naslovom *Mornar Mihael* pripoveduje o mornarju, ki je potoval po daljnih morjih. Meseca marca je plul mimo otoka mandarin. Pod zgodbico se nato pojavljajo vprašanja: *Kje je bil mornar Mihael meseca marca?* -preverjanje otrokovega

razumevanja vsebine zgodbe, *Si ti že bil na morju? Kaj si tam počel?* -tu pa gre za povezavo sveta, ki ga živi otrok, s svetom, ki mu ga je približala zgodbica).

6.1.3.2 Še zgodbe Zajca Z. (2007)

Še zgodbe Zajca Z. so zbirka šestnajstih kratkih sodobnih pravljic, ki so izšle leta 2007 pri založbi MIŠ. Tudi tokrat nam jih, tako kot v zbirkah *Zgodbe Zajca Zlatka* in *Ta knjiga ne grize*, podaja zajec Zlatko. Zbirka je logično nadaljevanje prvih dveh zbirk. Zajec Zlatko je zdaj že leto starejši, ni več samo učenec, otroka nagovarja v drugačni vlogi, tu zgodb ne več samo pripoveduje kot v prvi zbirki, ampak jih tudi piše.

Če so pravljice v prvih dveh avtoričini zbirkah (*Ta knjiga ne grize*, *Zgodbe zajca Zlatka*) urejene po abecednem vrstnem redu (z namenom, da se otrok nauči črke abecede), to za to zbirko ne drži. V njej so pravljice razporejene prosto, tako, kot jih zapiše zajec Zlatko.

Otroka v branje zgodb uvaja prva zgodba z naslovom *Dolgi ponedeljki*, v kateri avtorica bralcu razkrije, kdo zapisuje zgodbe, ki jih bo bral v nadaljevanju. Avtorica bralcu na zanimiv način razkriva pripovedovalca zgodb, to je zajec Zlatko. Zgodbica govori o tem, kaj zajec Zlatko počne na dolge ponedeljke: zjutraj se zbudi, se umije, nato pa se usede na kolo in celo dopoldne raznaša pošto. Nato odhiti na kosilo, popoldne pa k njemu na obisk pride lisica Hermina. Vozita se s kolesom, zvečer pa se odpravita v slaščičarno na čaj in višnjeve kolače. Ko pride domov, si privoščiči penečo kopel, se napravi v pižamo in oddide v posteljo, kjer bere knjige, včasih pa vzame v roke tudi svinčnik in začne zapisovati zgodbe. Tako piše in piše, včasih do polnoči, včasih še dlje, do jutra. Zgodbice da najprej prebrati lisici Hermini, potem pa jih lahko prebira kdorkoli, npr. mi. Zajec Zlatko nam ponuja dve možnosti: da se ob njih zabavamo, se nasmejimo ali pa ob njih od dolgčasa zaspimo. Zlatko nam namreč hudomušno pravi, da je oboje zdravo: smeh in spanec, zato naj se kar lotimo prve zgodbe.

Način, preko katerega avtorica razkrije pripovedovalca, je zanimiv in za mladega bralca primeren. Tu gre za nenavadno pisateljičino povabilo k branju, ki vzbudi radovednost.

Lastnost, ki je značilna prav za vse zgodbe, je besedna igrivost zajca Zlatka. Zajec Zlatko otroku namreč odkriva čudežni svet besed, jezika, ga opozori na neskončno možnost izražanja (Keržan 2007: 39). V prvih dveh zbirkah je otrok osvojil abecedo, tu pa otrok lahko že odkriva različne pomen besed, npr. spozna večpomenke, besede, ki se enako zapišejo, a imajo drug pomen. Tak primer je npr. prisoten v zgodbici z naslovom *Kozel Pavel*, navajam

primer iz besedila: »Kozel Pavel je hotel v hotel, da bi na morju porjavel. Vendar je doma pozabil kopalke. Naj se kopa gol ali naj gre popoldne streljat na gol?« (Koren 2007: 6).

Posebno slogovno sredstvo, ki ga avtorica uporabi pri svojem pisanju, so rime. Besedilo je zaradi rim bolj razgibano, bogatejše, dobi poseben ritem in bolj pritegne otrokovo pozornost. V zgodbicah se rime pogosto pojavljajo, lahko že v naslovu zgodb (npr. zgodbe z naslovi: *Duhec Suhec in Debeluhec*, *Vsako pomlad je medved staknil prehlad*, *Dragi soprog nosorog*, *Konj, levinja in svinja*, *Kočijaž Matjaž*, *Vabilo na kosilo*, *Krt je šel na vrt*, *Potico jedla z žlico*) ali pa znotraj povedi v besedilu. Rime se znotraj povedi pojavljajo v večini zgodbic, navajam nekaj primerov iz besedil:

- Zgodbica *Kozel Pavel*: »Danes ob osmih bo na plaži karneval in nihče ne bo zaspal, saj bo Nina igrala na piščal in najboljši par bo prejel pokal.« (Koren 2007: 6).
- Zgodbica *Vabilo na kosilo*: »Moje predrago dekle! Ker med nama že dolgo časa vlada strašno mrtvilo, te jutri opoldne vabim na izvrstno, slastno in mastno, okusno in nasploh kraljevsko kosilo. Hrane bo obilo, manjkalo ne bo nobeno poživilo.« (Koren 2007: 24).
- Zgodbica *Vsako pomlad je medved staknil prehlad*: »Pa sta skupaj lizala sladoled, medved, ki je prehlad pregnal z medom, in kraljevič Vid, ki je čez zid gledal z daljnogledom« (Koren 2007: 12).

V zbirki *Še zgodbe Zajca Z.* zajec Zlatko skozi zgodbo uzavešča stalne oblike sporočanja, bralcu predstavlja situacije, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju: tako Zajec Zlatko bralcu preko zgodbe pokaže, kako se napiše pismo, obvestilo, opravičilo, naredi šolski plakat, prebere časopisno novico. Vsega omenjenega v prvi zbirki bralcu še ne predstavi.

Tudi v tej zbirki pravljic se na koncu vsake pravljice pojavljajo vprašanja, ki bodisi preverjajo vsebino prebranega ali pa služijo temu, da bralec svoje izkušnje primerja z izkušnjami iz besedila.

V različico kratke sodobne pravljice s posebjeno živaljo kot glavnim literarnim likom sem poleg zgoraj obravnavanih avtoričinih del uvrstila še eno delo, in sicer *Medved in miška*.

6.1.3.3 Medved in miška (2010)

Medved in miška je zbirka kratkih sodobnih pravljic, ki so izšle leta 2010 pri reviji *Galeb* (Zadruga Čedad – Novi Matajur). Zbirka je nastala na osnovi interaktivnih zgodb, ki jih je avtorica prej (leta 2004) objavljala v spletnem časopisu *Župca*.

Avtorica v svoje zgodbe vpleta dva živalska literarna lika, medveda in miško. Postavljena sta v realno okolje, v sodoben svet, delata vse tisto, kar bi lahko počeli ljudje. Tudi stranske osebe v pravljicah so živali. Vse živali, ki nastopajo v pravljicah, so popolnoma personificirane: hodijo na avtobus, počitnice, praznujejo rojstni dan, raznašajo pošto ...

Pripovedovalec zgodb je tretjeosebni, zgodbe pa so namenjene bralcem začetnikom, ki še ne berejo dobro in imajo še težave pri razumevanju prebranega. Napisane so z velikimi tiskanimi črkami, povedi so kratke, v glavnem enostavne, velik delež v knjigi pa predstavljajo ilustracije, ki jih je prispeval Bojan Jurca.

V enajstih zgodbah otrok lahko prebira o prigodah iz vsakdanjega življenja medveda in miške: v prvi zgodbi avtorica otroku najprej predstavi oba glavna lika, medveda in miško, da si ju otrok lahko zamisli, si ju predstavlja, pove, kaj najraje počneta (*Kdo sta medved in miška*), v naslednjih zgodbicah pa otrok spozna glavna lika v različnih situacijah: na vožnji z balonom (*Polet z balonom*), v hribih (*Hribi*), na maškaradi, ko se oblečeta v kralja in kraljico, in v vlogi poštarja, ko namesto bolnega zajčka raznašata pošto (*Poštar*). Otrok lahko v zgodbicah prebere, kako je, ko se odpravita na počitnice (*Daljni otok*), k sovi na rojstni dan (*Rojstni dan*), po nakupih v trgovino (*V Trgovini*) in z avtobusom na obisk k teti Cilki (*Avtobus*). Ker se ne moreta dogovoriti, ali bosta gledala mišji ali medvedji televizijski program, se jima televizija pokvari (*Televizija*) in raje bereta knjige, pri zajtrku pa miški izpade mlečni zob, zato obiščeta mlečno miško, ki miški podari zlat cekin (*Mlečna miška*).

Opazna tematika v pravljicah je tematika prijateljstva in složnega sobivanja, ki se kaže med glavnima živalskima likoma.

6.1.4 Kratka sodobna pravljica z glavnim likom, ki je znan iz ljudskega pravljичnega izročila

V enem od avtoričinih del se kot glavni lik pojavi znano mitološko bitje (zmaj). Ker gre za lik, za katerega lahko rečem, da je dobro poznan že iz ljudskega pravljичnega izročila, sem se odločila, da naslednje delo uvrstim v omenjeno kategorijo.

6.1.4.1 Kako je Tin iskal mamico (Štiri zmajske, 2010)

Kako je Tin iskal mamico je prva od štirih zgodb v knjigi *Štiri zmajske*. To je zbirka štirih pripovedi o zmajih, ki jo je Korenova ustvarila v soavtorstvu z Neli Kodrič Filipič, Žigom X. Gombačem in Majo Novak. Vsak od naštetih avtorjev je za knjigo napisal kratko zgodbo z zmajem kot glavnim likom. Iustracije v knjigi so delo Mateja de Cecca. V vseh zgodbah so zmaji prikazani kot prijazna in radovedna bitja.

Za samo razumevanje zgodb je pomembna legenda, ki se nahaja na začetku knjige in jo je napisal Boštjan Gorenc. Ta legenda med seboj namreč vsebinsko povezuje pripovedi vseh štirih avtorjev, govori pa o zmajevki in njenih štirih sinovih, ki so živeli v votlini pod Ljubljanskim gradom: Prebivalci Ljubljane so zmajevko imeli zelo radi, saj je z njimi živela v sožitju in je vsakemu rada pomagala, zato so sklenili, da jo postavijo v mestni grb. Nekega dne je za zmajsko družino izvedel hudoben coprnik in male zmajčke s pomočjo uroka začaral, da so okameneli v bronaste kipe. Meščani so v zahvalo in spomin za vse, kar so storili zanje, zgradili most in na vsak vogal postavili okamenelega zmaja. Po dolgih letih pa je coprnikov urok popustil - zmaji so oživel in se začeli sprehajati po Ljubljani.

Nato Majda Koren v prvi od zgodb opisuje prigode zmajčka Tina, enega od štirih zmajevkinih sinov, ki se znajde sredi ljubljanskega vrveža, odločen, da najde svojo mamo. Čas in prostor dogajanja sta v avtorčinem delu dobro razvidna. Avtoričina pripoved se v celoti odvija v realnem mestnem ljubljanskem okolju, čas dogajanja pa je razvidna sodobnost.

Zmajček Tin je nekega dne kot kip oživel, krožil nad mestom, in razmišljal, kje bi bila njegova mama, prebivalci Ljubljane pa so ga z začudenjem opazovali in ugibali, kaj naj bi to bilo. Svojo mamo je zmajček najprej iskal v bolnišnici, nato pa je letal med ljubljanskimi hišami in kukal skozi okna, misleč, da le najde mamo. Nato je srečal dimnikarja, ki mu je predlagal, da poišče mamo v eni od ljubljanskih pekarn, saj njegova mama zna bruhati ogenj, v pekarnah pa potrebujejo nekoga, da jim zakuri ogenj. Tin nato mamo išče v pekarni, parku, nazadnje pa govori z okamenelim pesnikom, ki mu predlaga, da se odpravi v živalski vrt. Tam spozna levinjo Tino, s katero se spoprijateljita in si zaupata svoji zgodbi. Tina zmajčku ponudi, da ostane pri njej in da je kar ona njegova mamica. Tin se odloči, da ostane v živalskem vrtu in tako je še danes tam – s Tino se kopata, skačeta v bazen in uganjata norčije, ko pa Tin začne pogrešati svojo mamico, razširi krila, se požene proti nebu in gre spet iskat mamico.

Avtorica v tretji osebi prikazuje usodo zmajčka, ki se sredi sodobnega sveta ne znajde: Zmajček začudeno opazuje ljudi in okolico mesta Ljubljane in ugotovi, da ljudje samo hitijo drug mimo drugega, so neprijazni, si ne vzamejo časa za pogovor. Pričakuje, da se bodo ljudje vozili s kočijami na konjske vprege, a razočarano spremlja kolone avtomobilov. Razočara ga slab zrak v mestu, spremlja množice ljudi v trgovini in se sprašuje, kaj počnejo.

V zgodbi je tako opazen avtoričin prikaz sodobnega urbanega okolja: avtorica preko zmajčkove zgodbe posredno opozarja na hiter tempo današnjega sveta, slabe medosebne odnose, ki vladajo med ljudmi, opozori na napredek v znanosti in tehnologiji in kot posledico na onesnažen zrak ter pretirano potrošnjo.

6.1.5 Kratka sodobna pravljica – drugo

Pri enem od avtoričinih del (*Teta kuha*) sem se znašla v dilemi, v katero kategorijo bi ga bilo najprimerneje umestiti. Po moji presoji bi bilo tudi to delo še najprimerneje umestiti v žanr kratke sodobne pravljice. V delu gre namreč za dvodimenzionalno besedilno stvarnost, kar pomeni, da se prepletata realistična in fantazijska dogajalna plast. Dogajanje je postavljeno v realno okolje, v njem pa nastopa oseba z neverjetnimi, magičnimi lastnostmi. Če pa upoštevam različice kratke sodobne pravljice, ki sem jih navedla po Marjani Kobe, dela ni mogoče uvrstiti v nobeno kategorijo. Še najbližja bi bila uvrstitev v kategorijo kratke sodobne pravljice z otroškim glavnim literarnim likom (glede na to, da v delu gre za človeški lik), a tu glavni lik ni otrok, gre namreč za odraslo osebo, hudomušno gospo. Zato sem se odločila, da omenjeno avtoričino delo umestim v kategorijo kratka sodobna pravljica – drugo.

6.1.5.1 Teta kuha (2003)

Teta Kuha je zbirka desetih zgodbic, ki so izšle leta 2003 v zbirki Krtek pri založbi Karantanija. Zgodbe dopolnjujejo črno-bele ilustracije akademskega slikarja Bojana Jurce, pripovedna perspektiva je tretjeosebna, avktorialna.

Glavni lik, ki ga avtorica vpelje v svoje zgodbe, je lik tete Kuhe. Kje je avtorica dobila idejo za ta lik, sem izvedela v enem od avtoričinih intervjujev: »Moji otroci so zelo radi gledali *Supermana*. Pa sem si rekla: V redu, Superman je v Ameriki in rešuje cel svet, to bo pa super ženska, ki bo reševala malo manjše težave v malo manjšem mestu.«

Avtorica glavni lik zelo nazorno opiše, že opis glavnega lika na začetku knjige nakazuje na to, da gre za nenavadno, neobičajno in zanimivo žensko: »*Teta Kuha živi v mestu Hišaprihiši*.

Visoka je sto devetdeset centimetrov in tehta sto in še dva kilograma. Po poklicu je kuharica v gostilni Jejtepijte, v prostem času pa se ukvarja z detektivskimi in podobnimi zadevami.» (Koren 2003: 5).

V vseh zgodbah je glavna junakinja predstavljena kot iznajdljiva, dobrodušna ženska, ki odlično kuha, se dobro znajde v vsaki situaciji ter vsakomur rada pomaga in svetuje: tako npr. pomaga miški, ki se je izgubila, Dedku Mrazu, ki zaradi premalo snega ne more iti na pot s sanmi, priskrbi pomoč, razkrinka mačko, ki je kradla marmelado itd ... Težave svojih someščanov Teta Kuha marsikdaj rešuje tako, da se domisli čudežnega recepta, s katerim odstrani problem: enega od someščanov je rešila vijoličavosti (skupaj v loncu je zmešala zdravilo prot rdečici in pomodrelosti), nekega dne pa se domisli posebnega recepta – protideževne juhe in z njim pomaga otrokom, ki so imeli poletne počitnice. Ker je že en teden deževalo, so se otroci dolgočasili. Otroke je povabila k sebi domov in skupaj so v loncu stresli sestavine, ki so jih prinesli od doma. Iz juhe je zasmrdelo prav do oblakov, ki so izginili neznano kam in prikazalo se je sonce.

Skratka, skupno vsem zgodbam je, da v vseh pride do nekega zapleta, ki se po zaslugi glavnega junaka – tete Kuhe in njenih neverjetnih, magičnih sposobnostih, srečno reši. Same zgodbe so zasnovane humorno, avtorica pa vanje vpleta fantastične elemente, npr. čaranje glavnega lika.

Na slogovni ravni je najbolj opazna igra z jezikom, avtorica se rada poigra z besedami, predvsem pri poimenovanjih stvari: tako npr. mesto, kjer teta Kuha živi, poimenuje *Hišaprihiši*, gostilna tete Kuhe je gostilna *Jejtepijte*, otroci in teta Kuha so se kopali v reki *Kampatečeš*, v protideževno juho pa so vsuli prašek *Protidežin*. Mačko, ki krade marmelado, avtorica poimenuje *marmemačka* (ta mačka tudi ne mijavka, ampak marmemijavka). Menim, da tak način poimenovanja avtorica vpelje z namenom, da vzbudi pozornost bralca, naredi besedilo bolj razgibano, jezikovno bogatejše in da je morda lahko tak način poimenovanja mlajšim otrokom tudi v pomoč pri razumevanju pomena besed.

Same zgodbe so po dolžini zelo kratke, vsebinsko so nezahtevne, v njih je zajeto bistvo, tako da otroci, komur so zgodbe namenjene, besedilo razumejo.

6.2 Živalska zgodba

Živalska zgodba predstavlja posebno različico resničnostne pripovedi, od živalske pravljice pa se razlikuje po tem, da daje svet, v katerega je živalska oseba postavljena, vseskozi občutek zunajliterarne stvarnosti. V živalske osebe so projicirane čisto človeške ali splošne lastnosti, bralcu pa se zdijo književni junaki, motivacija in kronotop povsem verjetni, kot da bi jih pisatelj posnel po realnosti. Z dodajanjem iracionalnih elementov se živalska zgodba spremeni v živalsko pravljico, meja med njima je namreč zabrisana oz. težko določljiva (Saksida 2001: 452-453).

Korenova je napisala eno živalsko zgodbo, in sicer *Mojih deset pasjih let*.

6.2.1 Mojih deset pasjih let (Metulj na dežju, 2002)

To je ena od trinajstih živalskih zgodb iz zbirke *Metulj na dežju*. Zbirka je izšla leta 2002 pri založbi JASA in je delo več pisateljev¹¹ mladinske književnosti. Zgodbam je skupna tema, to so živali. Zgodbe želijo pri mladih bralcih vzbuditi odgovornost do živali, oziroma jih navajajo k t.i. »živalski etiki«: da se otroci zavedajo pomembnosti odgovornega obnašanja do živali, ki jih udomačijo, in se s tem tudi učijo sočutja in spoštovanja drugih živih bitij.

Pripovedovalec zgodbe, ki ga je avtorica izbrala za svojo zgodbo, se morda zdi nenavaden, gre namreč za živalski lik, to je psiček Capi, ki na svoj deseti rojstni dan prvoosebno, s pasje perspektive, pripoveduje o svojih desetih pasjih letih. Capi govori vse tisto, kar bi lahko povedala žival, če bi le znala govoriti. Njegova pripoved je humorna, iskrena.

V svoji pripovedi se psiček Capi spominja, kako je prišel živeti v družino s tremi otroki: govori o tem, kako so ga dali spat v nov in sveže prepleskan pesjak na njihovem dvorišču, kako so ga otroci vsako jutro obiskovali in mu prinesli skodelico mleka, kako ga je gospodar učil in vodil na sprehod in opisuje, kako je zaljubljen v sosedovo psičko. Svojo pripoved zaključí s tem, da bralcu zaupa, da je pasje življenje lepo: pri tej družini mu ni nič hudega, zanj lepo skrbijo, vse, kar ga moti je »kakšen nesramen klop ali vsiljiva bolha.«

¹¹ Matea Reba, Milan Dekleva, Neža Maurer, Marjan Tomšič, Ivanka Mestnik, Bogdan Novak, Janja Vidmar, Milan Vincetič, Berta Golob, Ivan Sivec, Barbara Gregorič in Franjo Frančič.

Zgodba bralcu lahko sporoča, da je žival srečna in zadovoljna le, če njeni lastniki prevzamejo odgovornost zanjo in z njo lepo ravnajo. Žival človeku na ta način, kot je razvidno iz pripovedi, pokaže tudi neko hvaležnost.

Ker so osebe, kronotop in motivacija v zgodbi povsem verjetni, avtorica pa zgodbi ne dodaja iracionalnih elementov, zgodbo zlahka uvrstimo v kategorijo živalske zgodbe.

7 ANALIZA LEPOSLOVJA ZA NAJSTNIKE IN ŽANRSKA UMESTITEV

Avtorica je najstnikom posvetila pet del:

- *Župcin dnevnik;*
- *Julija je zaljubljena;*
- *Maj za vedno :);*
- *Bert grad in domača naloga;*
- *Prihajam iz morja, pospravljam reči iz kovčka.*

Štiri od navedenih del se uvrščajo v daljšo prozo (*Župcin dnevnik, Julija je zaljubljena LOL, Maj za vedno :), Bert, grad in domača naloga*), eno delo pa je po dolžini krajše, in sicer *Prihajam z morja, pospravljam reči iz kovčka*. Glede na resničnost oz. pravljичnost vsa dela sodijo v realistično oziroma resničnostno prozo, natančneje v kategorijo pripoved s človeškimi osebami (gre za besedila, kjer je besedilna stvarnost posnetek stvarnega življenja otrok in mladostnikov).

Avtorica v svojih delih, namenjenim mladostnikom, prikazuje sodobne najstnike in njihovo odraščanje v urbanem, sodobnem mestnem okolju. Vsi mladostniki, ki nastopajo v njenih delih, so mladostno razigrani, brezskrbni, radi dokazujejo svoj pogum, imajo smisel za humor, večino svojega časa preživljajo za računalnikom in radovedno odkrivajo prve ljubezni.

Avtorica v humornem slogu prikazuje izseke iz življenja najstnikov, se dobesedno pogreza v njihov življenjski ritem in se vanje dobro vživi, iz njenega pisanja pa je razvidno dobro poznavanje komunikacijskih in tudi siceršnjih navad odraščajočih mladostnikov.

Stranske osebe, ki nastopajo v njenih delih, so prijatelji, družinski člani in učitelji. Družinski odnosi so v vseh delih urejeni. Čeprav najstniki marsikdaj potarnajo, da jih starši ne razumejo, starši v avtoričinih delih predstavljajo varno zatočišče, kamor se lahko najstnik zateče v težavah. Kljub temu da imajo mladostniki v avtoričinih delih kar nekaj težav in naletijo na ovire, je mladost v avtoričinih delih prikazana kot vedra stran človekovega življenja.

Avtorica je za najstnike napisala tri mladinske realistične pripovedi (povesti), en mladinski realistični roman in eno kratko zgodbo.

7.1 Mladinska realistična pripoved (povest)

Avtorica je napisala tri realistične pripovedi (povesti), dve z najstnikom kot glavnim literarnim likom (*Maj za vedno* :), *Bert, grad in domača naloga*) ter eno z najstnico kot glavno junakinjo (*Julija je zaljubljena LOL*).

7.1.1 Julija je zaljubljena LOL (2008)

Knjiga *Julija je zaljubljena LOL* je realistična pripoved (povest), ki je izšla leta 2008 v knjižni zbirki Generacije pri založbi Karantanija. Avtorica v ospredje svoje pripovedi postavlja najstnico Julijo, deklico tik pred zaključkom svojega osnovnošolskega šolanja, ki, tako kot večina najstnikov današnjega časa, svoj prosti čas preživlja za računalnikom.

Pripoved vsebuje aktualno tematiko za današnji čas, tematiko Facebooka in drugih podobnih spletnih portalov. Delo opozarja na nevarnosti, na katere lahko mladostnik naleti, ko brezskrbno visi na internetnih klepetalnicah – na lažne identitete in spopadanje mladih z njimi. V pripovedi je možno opaziti dve tabujski temi, to sta spolno nadlegovanje in pedofilija.

Julijo bi lahko označili kot običajno odraščujočo najstnico, je ljubka deklica, ki jo mika življenje odraslih. Veliko razmišlja o fantih in neznansko jo zanima, kako je, ko dobiš fanta, ko greš z nekom prvič na zmenek in se prvič poljubiš. Vse bolj jo skrbi zunanji videz in neprestano razmišlja, kako bi se oblekla.

Nekega dne Julija na internetu spozna fanta z vzdevkom »Poldi32«, ki jo očara z lepimi besedami. Misleč, da je šestnajstletni gimnazijec iz Novega mesta, se vanj na slepo zaljubi. Po cele popoldneve presedi za računalnikom, tolče po tipkovnici in vmes sanjari. Žal se kasneje izkaže, da oseba ni to, za kar se izdaja. Deklica doživi veliko razočaranje – s »Poldijem« se dobita na zmenku in Julija ugotovi, da je ljubljena oseba, o kateri je sanjari, v resnici poročen, starejši moški s perverznimi nagnjenji, ki po spletnih klepetalnicah osvaja mlada dekleta.

V nadaljevanju sem navedla nekaj internetnih klepetov med Julijo in »Poldijem32«:

1. *Za mojo drago Julijo!*

»Četudi si daleč, čutim, da sva si podobna, da imava rada enake reči. Da bi lahko, če bi želela, skupaj preživela večnost.« Tvoj Poldi32 (Koren 2008: 30).

2. *Poldi32: »Julija, naga, bosa,*

nanjo pada rosa.« (Koren 2008: 37).

3. *Poldi32: s prsti bi ti šel skozi lase*

Julija: moji lasje so slani od morja

Poldi32: božal bi te in poljubljal

Julija: ☺

Poldi32: v dlaneh bi začutil tvoje jedre dojke

Julija: hej, kaj je s tabo

Julija: js grem dijo

Poldi32: Hej, kam greš? A ti ni všeč na otoku?

Julija: ma dej, ti si mal bulan

Poldi32: ne, nisem, razen, če je lubezen bolezen ☺

Julija: ma dej, ne morš bit zalublen v eno ikonco na računalniku

Poldi32: pa sem, vate sem, prsežm

Julija: hehe, niti tega ne veš, kakšen glas mam. Kaj če mam glas ko ena stara kadilka, vs hreščeč. Al pa sem prehlajena in mam čist rdečo kumaro od šmrkanja in kašlam in pluvam

Poldi32: ti že ne, ti si sanjska ženska. (Koren 2008: 40).

4. *Julija: aha. A veš, kaj sm js premišljevala?*

Poldi32: kaj, luba moja July

Julija: sm mislila, da bi blo fajn, č te u resnici spoznam.

Poldi32: o, hudo! Sej lahk pridem v lj.

Julija: kdaj

Poldi32: jutro, če češ. (Koren 2008: 65).

5. *Poldi32: večeri se, sprehajava se po plaži, ti si v poletni oblekici, spodaj nimaš nič, ne hlačk, ne modrca*

Julija: kaj?

Poldi32: topel veter te nežno boža po licih, v daljavi se na vodi zibljejo ribiški čolni. Z menoj si. Sedeva v pesek na plaži. Poljubim te na čelo, na brado, na tvoja lepa usta

Julija: ahm... ja ...

Poldi: poljubljam te po vratu, odpnem ti gumbke na oblekici, oblekica zdrsne na tla

Julija: hej ...

Poldi: tako lepa si, tvoja gola temna zagorela koža je gladka in mehka. Ležiš na pesku, oči imaš zaprte. (Koren 2008: 69).

Pomembno vlogo v povesti ima Tjaša, Julijina sošolka, na katero je Julija zelo navezana. Zaupata si vse skrivnosti, si pomagata, večino časa preživita skupaj in si pošiljata maile. Tjaša je prijateljica, ki Juliji predstavlja zatočišče v težavah. Ob razočaranju, ki ga doživi, ji stoji ob strani in zdi se, da se Julija prav zaradi prijateljščine opore lažje pobere in živi naprej. Razočaranje ne traja predolgo, Juliji je dogodek kot neka »šola« in frustracijo kasneje obrne v smeh. Zaveda se, da je ravnala otroško naivno in da bo morala v prihodnje biti bolj previdna.

Povest se srečno konča: Julija brezskrbno in neobremenjeno preživlja poletne počitnice in s svojimi starši oddide na obljubljeni potovanje v Barcelono. Sam zaključek knjige je izpeljan na humoren način, optimistično, avtorica bi knjigo lahko zaključila tudi tragično, a se za tak konec ne odloči: »Julija se je ozrla po potnikih v letalu. Je bil med njimi kak Poldi? »Hah, zagotovo je kakšen. Ampak jaz mu več ne nasedem,« si je mislila. Nataknila si je slušalke, zaprla oči in se prepustila glasbi.« (Koren 2008: 107).

Na svojem blogu je avtorica napisala, da je knjiga nastala na pobudo Tadeje Zupan Arsov, urednice založbe Karantanija. Zupan Arsova ji je namignila, naj zapiše kaj o nevarnostih na internetu, saj naj bi po njenem mnenju dobro poznala dogajanje v virtualnem svetu.

O samem nastajanju knjige je avtorica na svojem blogu zapisala: »Pa sem se lotila. Najprej je bila knjiga črna ko sam vrag, polna mladostniških blodenj in nesrečnih ljubezni. Punca je imela resne probleme s samopodobo in nadvse zoprne starše, ki jim je bila važna samo služba in njihovi lastni problemi, deklice skoraj opazili niso. To verzijo sem vrgla v smeti. Me preveč pretrese, če pišem žalostne reči – ker »padem not« v zgodbo in se kar precej vživim v junaka, ki ga opisujem, oziroma kar »živim« njegovo življenje.« (Majda Koren, 2009: <http://www.rtv slo.si/blog/strudelj/julija-je-zaljubljena-lol/21377>).

Ena najbolj opaznih značilnosti avtoričinega sloga pripovedi je, da se v njej izogne vzgojnosti, moraliziranju. Avtorica mladostnika noče poučevati, ga strašiti in mu določene stvari prepovedovati. Na nevarnosti, kot so lažne identitete na internetu, le opozarja, a ne v stilu »karajočega vzgojnega kazalca.«

To že v spremni besedi knjige omeni Tadeja Zupan Arsov, ki je mnenja, da se Korenova dobro zaveda pasti, ki ob raziskovanju medmrežja prežijo na mlade in da na to tudi opozarja, a brez moraliziranja. Po njenem mnenju je Korenova ena prvih slovenskih piscev, ki je pravočasno razumela pomen sveta medmrežja za svet najstnikov in avtorica, ki v svojem delu odpira razmišljanja o vprašanjih, ki se jih je potrebno lotevati (Zupan Arsov 2008: 109).

Na blogu pisateljica v zvezi z delom zapiše, da je delo *Julija je zaljubljena LOL* njen literarno obarvan prispevek k osveščanju mladeži o vsakovrstnih prigidah, na katere lahko naletiš, ko veselo in brez misli na kako nevarnost uporabljaš spletne skupnosti in da knjigo preveva optimizem in njena vera v to, da so mladi kos novim medijem in da se v njih dobro znajdejo. V zvezi s prepovedovanjem avtorica razmišlja: »Zaščititi našo mladež tako, da spleta sploh ne bo uporabljala? Jih strašiti, da nanje prežijo strahotne nevarnosti v trenutku, ko se »priklopijo«? Dosegli bi kvečjemu to, da bi se nam uprli ali pa to počeli na skrivaj. Prepovedane reči so vedno najslajše. Bolje je, da jih na navideznih potovanjih odrasli vsaj za silo spremljamo, ter jim hkrati zaupamo. Da bi jih zavili v vato, bi bilo najbolj neumno. Naj se kdaj spotaknejo in padejo, tudi to je del življenja.« (Majda Koren, 2009: <http://www.rtv slo.si/blog/strudelj/julija-je-zaljubljena-lol/21377>).

7.1.2 Maj za vedno :) (2009)

Maj za vedno :) je pripoved o mladostniku, gimnazijcu Maju. Knjiga je iz knjižne zbirke Generacije, izšla pa je leta 2009 pri založbi Karantanija. Avtorica se v njej loti ene od problemskih tem: to je Crohnova bolezen, kronična bolezen prebavil, s katero se sooča glavni lik v zgodbi. Pripoved avtorica začne konec avgusta, tik pred začetkom drugega letnika glavnega junaka, konča pa sredi septembra, ko se glavni junak po tritedenskem zdravljenju v bolnišnici vrne domov.

Glavni junak zgodbe Maj je obseden z računalnikom, rad poslušá glasbo, se druži s prijatelji, zanimajo ga dobri filmi, vedno bolj pa razmišlja tudi o dekletih. Maj je tak, kot vsi njegovi vrstniki, le da ima zdravstvene težave: sredi devetega razreda so se mu začele pojavljati bolečine v trebuhu, ki so se kasneje, kljub temu da je Maj jemal zdravila za želodec, samo stopnjevale.

Z bolečinami se ni pretirano obremenjeval, okoli zdravnikov se mu ni zdelo vredno hoditi in prijatelju Nalu je o svojih težavah ravnodušno razlagal, da le »potrpiš, počakaš, da bolečina mine, in živiš dalje.« Majeve starši so postali ob vsem tem zaskrbljeni, saj so uvideli, da Maju ne pomaga nobeno zdravilo več in da je vsak dan slabši. Vztrajali so pri tem, da Maj gre v bolnišnico in da končno ugotovijo, kje je vzrok njegovih težav.

V pripovedi nato sledi Majevo odhod v bolnišnico, kjer ga čakajo mučne preiskave. Ker pred njimi mora imeti prazen želodec, prestaja težke diete. Zdravniki po preiskavah ugotovijo, da ima Maj Crohnovo bolezen (bolezen, ki zahteva stalno jemanje zdravil in previdnost pri prehrani). Ker pa je bila pri Maju ta bolezen omejena le na en del črevesja, so se zdravniki odločili, da Maja operirajo, kjer mu oboleli del črevesja odstranijo. Maj prestane operacijo, nekaj časa okreva in nato po treh tednih pride domov. Bolezen Maja ne potre, zaradi nje ne omaguje, ampak živi svoje življenje pogumno naprej kot vsi njegovi vrstniki.

V romanu je opazno avtoričino poznavanje problemske teme, katere se loteva (Crohnova bolezen). V zvezi z avtoričinim literarnim delom sem zasledila kritiko Gaje Kos, ki je bila objavljena v literarni reviji *Sodobnost*. Literarna kritičarka se v njej zaustavlja tudi pri načinu, na katerega avtorica obdela problemsko temo v romanu: Kosova je mnenja, da se je avtorica pri problemski temi, kot je kronična bolezen prebavil, odločila za »mehko varianto«, teme se je namreč lotila lahkotno, optimistično, z veliko akcije. »Dogajanje je pozunanjeno, strahovi in dileme, ki obdajajo Maja, so ne le nakazani, ampak dokaj hitro, ponekod tudi povsem

učinkovito odpravljeni, problemske »momente« pa avtorica mehča s pogovori v spletni klepetalnici.« (Kos 2010: 788).

Spremno besedo v knjigi je napisal specialist s področja, ki ga je avtorica vključila v svoj roman, doc. dr. Rok Orel: »Knjiga prikazuje zgodbo fanta, ki bi mu bolezen lahko zmešala »štrene« na vseh področjih. A mu jih ne. Maj se namreč z boleznijo spopade na mladostniško neobremenjen način, problemi se rešijo in mladenič gre novim izzivom naproti.« (Orel 2009: 83).

Ob Majevevemu problemu Korenova v svojo pripoved vključi še eno problemsko temo, in sicer eno od motenj hranjenja, anoreksijo. Za anoreksijo zboli Majeveva sošolka Kiki, ki se istočasno kot Maj zdravi v bolnišnici. Avtorica to temo obdela na hitro, spotoma, pri njej se ne zaustavlja, nanjo le opozori.

Stranske osebe, ki nastopajo v pripovedi, so Majevevi starši in prijatelji. Tako starši kot prijatelji Maju stojijo ob strani, ga spodbujajo in mu s svojimi obiski krajšajo čas v bolnišnici. Majevevi starši so v pripovedi prikazani kot ljubeči in skrbni, z njimi Maj nima posebnih težav, saj ga razumejo in mu predstavljajo oporo.

Majevevi vrstniki, ki nastopajo v pripovedi, so sodobni odraščujoči najstniki. Prav tako kot Maj večino svojega časa preživijo na računalniku, na spletni klepetalnici Čvekač. Vsi imajo smisel za humor, so veseli, razigrani in brezskrbni. Od Majevevih sošolk v pripovedi nastopajo Nika, Tjaša in Anja. V Anjo je Maj na skrivaj zaljubljen. Zdi se mu zelo lepa, velikokrat sanjari o njej in v bolnišnici večkrat zaspi z mislijo nanjo. V bolnišnici si Maj deli sobo z Gašperjem, fantom iz Prekmurja. Kljub obilici zdravstvenih težav je Gašper prikazan kot živahen, zgovoren fant, ki se z boleznijo spopade prav tako kot Maj – pogumno in neobremenjeno.

Od Majevevih vrstnikov ima najpomembnejšo vlogo v pripovedi Nal, Majevev najboljši prijatelj, s katerim Maj preživi največ časa. Razganja ga od hormonov, rad osvaja punce na spletni klepetalnici Čvekač, jim pošilja romantična sporočila in jih vabi na zmenke. Zelo rad bi imel punco, s katero bi se, kot se izrazi, »šel igrat ate in mame.« Posebej so mu pri srcu medicinske sestre, zato Maja rad obišče v bolnišnici, saj si obeta, da bo katero videl in bolje spoznal. Ne zna komunicirati drugače kot v »štosu«, nenehno zabava ljudi okoli sebe. »*A bi res pršu?*« se je razveselil Maj. »*Ja valjda. Sej ne zarad tebe, mene bl sestre zanimajo, hehehe.*« »*A dej, spet šale stresaš!*« »*In kape!*« (Koren 2009: 25). Nal je lik mladostnika, ki se z ničimer ne obremenjuje, vse dojema kot zabavo, zdi se, kot da so vse, o čemer razmišlja, le ženske.

Avtorica svojo pripoved gradi na humorju, v dialogih med osebami, predvsem med Majem in Nalom, avtorica na humoren način predstavlja teme, ki so značilne za pogovore odraščujočih fantov (nekaj tem pogovorov sem ponazorila s primeri iz knjige):

- prve ljubezni in naklonjenost do nasprotnega spola

Nal: »No, vidš. Sam zdej morm it. S Štajerko sem zmenjen, že drugič!« Maj: »Uuuuu, pol pa srečno, Kekec!« Nal: »Ej, Rožle, ti si en Kekec!« (Koren 2009: 75).

Nal: »Ej, stari, sam kere hude sošolke maš ti! Sploh una s kitkami pa z bulerji. Kako ji je že ime?« Maj: »Anja.« Nal: »Sam tolk ti povem, stari! Če bo ona vsak dan kle, tut jest vsak dan pridem. A se lohkr zraven tebe uležem, da se bo še men mal posvetila?« (Koren 2009: 42).

- radovednost na spolnem področju

Maj: »Jaoj, Nal, pejt se ti mal zdravt!« Nal: »Od bik bubis se ne morš nikol pozdravt!« (Koren 2009: 33).

Maj: »V petek se tko začne šola in na Biču bo cel kup novih bejb iz prvega letnika. Boš imel super izbor, hehehe!« Nal: »Oh, vrtec! Meni so bolj všeč zrele ženske. Take, ki me lahko kaj naučijo, hehehe.« (Koren 2009: 33).

Resn: »Js bi se šou z eno bejbo igrat ate in mame.« Maj: »Hehe. Aja. To. Jah... Nej ti rata, ane.« Resn: »More ratat. Al s Štajerko al pa s Primorko! Lahk je pa tut Lublančanka. Sej ni važn, glavn, da ma vse, kar mora met bejba.« (Koren 2009: 39).

- lepa dekleta iz medijev

Maj: »Ej, stari, kera huda mačka! Takoj bi jo vzela domov in jo nahranil!« Resn: »WTF?« Maj: »Ja, pevka od Save Ferris!« Resn: »Aja, huda, ja. Monique Powell.« Maj: »Ker klele na postlo bi si jo dal.« Resn: »Ne samo ti, ne samo ti!«, Maj: »grem jo mal poguglat.« (Koren 2009: 9).

- računalniške igrice

Nal: »Ej, prid gor, gremo en špil Eve!« Maj: »Ne da se mi« (Koren 2009: 7).

- **Primerjava med deloma *Maj za vedno :)* in *Julija je zaljubljena LOL***

Med deloma *Maj za vedno :)* in *Julija je zaljubljena LOL* je možno potegniti kar nekaj vzporednic:

1. V obeh delih avtorica prikazuje izseke iz življenja dveh najstnikov, enkrat z dekletom, drugič s fantom kot glavnim likom.
2. Oba najstnika, tako Julija kot Maj, rada dokazujeta svoj pogum. Maj svoj pogum dokazuje s tem, da kljub zdravstvenim težavam ne obupuje, se z boleznijo ne vznemirja preveč, ampak potrpežljivo prestaja preiskave. Julija hoče svoj pogum dokazati s tem, da se kljub strahu pred tujci z neznanim fantom odpravi na zmenek.
3. Obema veliko pomenijo prijatelji. Oba imata dobra prijatelja: Maj največ časa preživlja z Nalom, Julija s svojo sošolko Tjašo. Avtorica v dialogih med njimi dobro prikazuje teme, ki so značilne za pogovore dveh odraščujočih fantov in na drugi strani dveh odraščujočih deklet. Tako se pogovori med Majem in Nalom gibljejo okoli dobrih filmov, lepih deklet, računalniških igrice, spolnosti, Tjaša in Julija pa se veliko pogovarjata o oblačilih, ličilih, prvih zmenkih, poljubih, šoli ... itd.
4. Korenova v obeh pripovedih svojo tretjeosebno pripoved prepleta z internetnim dopisovanjem med mladostniki. V obeh delih nastopajo sodobni odraščujoči najstniki, ki radi klepetajo na internetnih klepetalnicah. Njihovi pogovori v spletnih klepetalnicah so v obeh delih objavljeni. Od tekoče pripovedi so grafično ločeni, zapisani z drugačno tehniko pisave, da si bralec lahko bolje predstavlja njihovo internetno dopisovanje. Avtorica je imela verjetno v mislih aktualni Facebook¹², a internetni klepetalnici poimenuje različno: V delu *Julija je zaljubljena LOL* se dogajanje odvija na Netspacebooku, v delu *Maj za vedno :)* pa na Čvekaču.
5. Obe pripovedi (povesti) sta sicer napisani v zbornem knjižnem jeziku, v dialogih med mladostniki in internetnem dopisovanju pa Korenova uporablja pogovorni jezik s

¹² Oba literarna junaka, tako Julija kot Maj, sta virtualna junaka: Avtorica je na družabnem omrežju Facebook junakoma ustvarila svoj osebni profil, ki je prav tak, kot ga imajo resnični posamezniki, registrirani na Facebooku. Julija in Maj z ljudmi sklemeta prijateljstva in z njimi delita povezave do zanimivih tem, tudi v zvezi z mladinsko književnostjo, knjižnimi novostmi, slovenskimi ilustratorjiitd....

prvinami najstniškega slenga. Najstniki uporabljajo veliko izrazov iz angleškega jezika (*shit, kul, ful, izi, sorči, helo, hi ...*), v njihovem internetnem dopisovanju pa lahko opazimo tudi uporabo sredstev, značilnih za komunikacijo preko sodobnih medijev: avtorica uporablja sredstva neverbalne komunikacije, tako imenovane emotikone¹³, opazno je tudi ponavljanje istih jezikovnih znakov (črk ali ločil) in uporaba kratic. Od emotikonov se največkrat pojavljata emotikon :), ki pomeni nasmeh in emotikon :(, ki pomeni žalost, razočaranje tvorca sporočila. V klepetih najstnikov je opazno ponavljanje istih jezikovnih znakov, črk (*Jaaaaaaaaaaaaaaaa, to!*) ali ločil (*»Stari! A si doma???, No, zresni se mal, stari!!!«*). V dopisovanju med najstniki se pojavljajo kratice iz angleškega jezika, to so kratice, ki jih najstniki vedno pogosteje uporabljajo v komunikaciji preko sodobnih medijev (v elektronski pošti, SMS sporočilih, računalniških klepetih): *O.K.* – prav, *LOL* – laughing out loud (glasno se smejem), *BRB* – be right back (takoj bom nazaj), *WTF* – what the fuck (kaj za vraga) ...

6. Iz samih primerov je razvidno, da se je avtorica v obeh delih v najstnike zelo dobro vživela ter da najstnike dobro pozna. Avtorica ve, kako najstniki komunicirajo v vsakodnevnih pogovorih, pozna namreč tipične teme pogovorov odraščujočih najstnikov in najstnic, prav tako pa je iz njenega pisanja razvidno dobro poznavanje komunikacijskih navad mladostnikov preko sodobnih medijev.

7.1.3 Bert, grad in domača naloga (2009)

Bert, grad in domača naloga je povest, ki je izšla leta 2009 pri založbi Mladika. Delo je ilustriral Matjaž Schmidt, avtorica pa v njem opisuje zgodbo treh otrok, ki so med preživljanjem poletnih počitnic pri stricu in teti v Beli Krajini doživeli posebne dogodivščine. Knjiga je iz knjižne zbirke Liščki.

Glavni junak povesti je Bert, učenec šestega razreda. Zgodba se najprej dogaja v Ljubljani, mestu, kjer živi glavni junak, nato v Beli krajini, natančneje v mestu Gradac.

¹³ Emotikoni ponazarjajo obrazno mimiko in služijo za izražanje tvorčevega razpoloženja. Oblikovani so iz ločil: dvopičja, podpičja, oklepaja, zaklepaja.

Na začetku šestega razreda dobijo učenci domačo nalogo, da napišejo spis o tem, kaj so doživeli med poletnimi počitnicami. Bert napiše kratek spis o tem, kaj se mu je zgodilo, a zgodi se, da nihče v razredu, niti učiteljica, njegovi zgodbi ne verjame. Zato mu učiteljica naloži nalogo, da svoje počitnice natančneje opiše v zgodbi z naslovom *Moje počitnice*, ta pa bo objavljena v šolskem glasilu. Bert nato prvoosebno začne opisovati zgodbo ...

Bert se je med počitnicami skupaj s svojim mlajšim bratom Markom z vlakom odpravil na počitnice v Belo krajino k teti Ančki in stricu Franciju. Na počitnice k stricu in teti je prišla tudi njuna sestrična Mila, s katero so postali dobri prijatelji. Vsak dan se hodijo kopat, se vozijo s kolesom, se kartajo in odkrivajo okolico. Najbolj jih zanima skrivnostni grad, ki se nahaja v bližini. Kljub prepovedi strica Francija ga začnejo raziskovati. Ker so to poletje že dovolj veliki, jim stric in teta prvič dovolita, da se sami odpravijo na kopanje v reko Kolpo. Na kopanju se zgodba prvič začne zapletati, ko pri kosilu opazijo sumljivo družčino odraslih ljudi. Ko se naslednji dan s teto in stricem odpravijo v zidanico, presenečeni ugotovijo, da so jim ukradli agregat. Krajo prijavijo policiji, ta pa jim pove, da že nekaj časa lovijo skupino tatov, ki na območju Bele krajine krade vredne predmete. Otroci začnejo raziskovati nenavadne dogodke in jih povežejo s sumljivo družčino, ki so jo spoznali na kopanju. Vdrejo v enega od prostorov v gradu, kjer odkrijejo skrivališče ukradenih predmetov, med njimi pa opazijo tudi stričev agregat. Nato policiji pomagajo z informacijami in razrešijo primer.

Vsebina knjige je napeta, a preprosta in ne preveč zahtevna. Menim, da je knjiga primerna predvsem za bralca v starosti od desetega leta naprej do zgodnjih najstniških let. Način avtoričine pripovedi je zanimiv, zasnovan v humornem tonu. Avtoričina pripoved je polna humornih pogovorov med otroci in opisov njihovih dogodivščin.

7.2 Mladinski realistični roman

Župcin dnevnik (2004) predstavlja edino avtoričino delo, ki ga lahko uvrstimo v žanr mladinskega realističnega romana.

7.2.1 Župcin dnevnik (2004)

Glavni literarni lik v romanu je naslovni lik romana, najstnik Župca, ki prvoosebno, v obliki dnevniškega zapisa, pripoveduje o svojem življenju. V romanu je glavni lik zelo dobro opisan: v njem veliko izvemo o njegovih navadah, zanimanjih, njegovih pogledih na svet, ter

družini in vrstnikih, s katerimi se družijo. Tema, katere se avtorica loteva v svojem delu, je odraščanje najstnika, ki se odloča o svoji prihodnosti.

Posebnost dnevnika je, da je v letih 2000/2001 najprej izhajal na spletnem portalu, namenjenem osnovnošolcem (www.zupca.net). Dnevnik je avtorica pisala sproti, skoraj vsak dan, in ga objavljala na portalu. Kasneje se je odločila, da celoten najstnikov dnevnik izda še v knjižni obliki in tako je leta 2004 dnevnik tudi izšel pri založbi Karantanija.

Glavni lik začne pisati svoj dnevnik sredi sedmega razreda (17.12.2000), zaključi pa ga v osmem, ko konča svoje osnovnošolsko šolanje, pride na zeleno srednjo šolo in preživlja brezskrbne počitnice (14.6.2002). Kraj dogajanja je v romanu dobro razviden, to je urbano, mestno okolje (Ljubljana).

Ena od značilnosti dnevnika je, da je v njem verodostojen zapis dogodkov tistega časa in dober prikaz, kako nanje gleda najstnik v zadnjem razredu osnovne šole. V dnevniku je tako npr. omenjen napad na Ameriko (11.9.2001). Župca je na ta dan zelo pretresen, veliko razmišlja o terorističnem napadu in na ta dan v dnevnik zapiše, da bi rad živel v boljšem svetu, ter razmišlja o nedolžnih, ničesar krivih ljudeh, ki so na ta dan izgubili življenje.

Dnevnik avtorica začne z »opozorilom«: *Ne brskaj tuki! To je zaseben dnevnik, ki te nič ne briga!!!* In nadalje še humorno doda, da je branje dnevnika na lastno odgovornost. Ta zapis na začetku bralca preseneti in vzbudi pozornost. Zapis je v skladu z nadaljnjim avtoričinim humorim načinom pisanja.

Ker skozi prebiranje dnevnika zelo dobro spoznamo osebe, ki nastopajo v romanu, sem v nadaljevanju podrobneje predstavila glavni lik (Župco), njegovo družino in njegove prijatelje:

Župca je štirinajstletnik, ki najrajši na svetu igra računalniške igrice in visi na internetu. Najbolj srečen je, če mu starši dajo mir, nima šolskih obveznosti in lahko, tudi celo noč, visi na računalniku. Zelo rad ima čokolino. Njegovega pravega imena v romanu ne zasledimo, Župca je njegov vzdevek, po katerem ga kličejo vsi: starši, prijatelji, sošolci in učitelji. Zelo všeč mu je sošolka Nina. Zaljubljen je v njene blond lase, plave oči, zdi se mu najlepša punca na svetu. Vendar pa v svojem dnevniku večkrat ravnodušno zapiše, da če ga Nina ne bo marala, bo že prišla kakšna druga. Važno je, da ima računalnik in na njem igrice, za ljubezen bo že še čas. Nini v šoli rad ponuja sladkarije, saj si domišlja, da dekleta »padajo na sladko«, popoldne pa ji napiše kakšen mail, v katerem si ponavadi izmisli, da ne ve, kaj imajo za nalogo. Vesel je, če mu Nina odgovori ali ga opazi v šoli.

V šoli je povprečen učenec: šolo zaključuje z dobrim uspehom, dobiva v glavnem trojke, dvojke, včasih tudi kakšen cvek, najbolje mu gre zgodovina. Ne da se mu učiti in pisati domačih nalog. O tem, kje bo nadaljeval šolanje, se odloča zelo »na slepo«: enkrat sanjari o tem, kako bo terorist, okoljevarstvenik ali pa diktator, drugič razmišlja, da bi se vpisal na pomorsko ali grobarsko šolo. Na koncu se odloči za srednjo ekonomsko šolo, kamor je zaradi zadostnega števila točk tudi sprejet.

Župca s svojimi prijatelji, ki so prav tako obsedeni z računalnikom, prireja lan partyje. Vsakič se dobijo pri enem od njih, vsak prinese svoj računalnik, katere povežejo med seboj in tako igrajo prek mreže. Vmes si naročijo pice ali spečejo palačinke. Večkrat se zgodi, da igrajo tudi celo noč.

Najraje se družijo s svojimi prijatelji Nejcem, Gregorjem, Jakobom in Martinom, v svojem dnevniku pa omeni tudi Tineta, svojega soseda in najboljšega prijatelja, ki je umrl za rakom. V šoli se ne razume z Borisom, problematičnim sošolcem, ki med poukom povzroča nered.

Župca ima mlajšo sestro Evo, ki hodi v tretji razred. Z njo se nič kaj dobro ne razume, saj ne more razumeti, kako to, da ji, ker je pač mlajša, ni treba opravljati določenih gospodinjskih opravil in peljati psa na sprehod. Eva se zelo rada igra z barbikami, še raje pa visi pred televizijo, kjer gleda Telebajske, videokasete in španske nadaljevanke. Župca se sprašuje, če jo bo nekoč sploh maral kakšen fant, saj ne mara igrati računalniških igrice. Najrajši posluša Siddharto in Sebastiana, kar gre Župci zelo na živce. Župca v svojem dnevniku enkrat najde dolg las. Pomisli, da mu morda Eva na skrivaj prebira dnevnik.

Župcina starša sta posebna, ob branju Župcinih zapisov marsikdo lahko dobi vtis, da sta nekoliko »odštekana«. Župci gresta strašno na živce, po njegovem mnenju se stalno nekaj izmišljujeta. Ko pride račun za telefon, mu očitata, da preveč visi na internetu in da bo moral prispevat k računu za telefon. Župca se njunega obnašanja v javnosti včasih prav sramuje. Oba veliko kadita. Oče je lovec, velikokrat hodi na love v gozd. Rad hodi na rekreacijo s prijatelji in včasih zavije v bližnji bife. Mama rada hodi po nakupih in na kavice s prijatelji. Velikokrat zamenja barvo las. Župci večkrat ni všeč, kako se obleče. Ob prebiranju njegovega dnevnika dobimo vtis, da njegova mama ni tip ženske, ki bi rada gospodinjala, skrbela za družino, pospravljala in bila doma. Je tip »sodobne« ženske, ki rada pohaja po mestu, se družijo s prijateljicami, gre službeno na kak simpozij, posluša glasbo, ki je odrasli redko poslušajo (Offspringe, Nirvano) in zaide na kakšno kulturno prireditev ali koncert. Včasih je pisala dnevnik, ki ga Župca po naključju odkrije in drobce iz njega objavi v svojem dnevniku.

Zapisi Župce so, kot je značilno za dnevniško obliko, napisani v prvi osebi in opremljeni z datumom (npr. 17. december 2000), marsikdaj pa Župca poleg pisanja objavi tudi uro pisanja. Po dolžini so zapisi različni: od ene povedi do parih strani. Pozornost v knjigi pritegne zapis v dnevnik, ko Župca hoče očitno povedati, da je cel dan padel dež (nenehno se pojavlja beseda dež, na koncu pa Župca zapiše: In to januarja!!!). Ko nekega dne ne more spati, se odloči, da bo svoj kratek sestavek v dnevnik trikrat prepisal, da bo lažje zaspal (tako se nek sestavek na istem mestu trikrat ponovi). Na dveh mestih se v romanu pojavijo odlomki iz dnevnika Župcine mame, kar bralcu lahko predstavlja eno od zanimivosti romana.

Tadej Čater v spremni besedi knjige navaja, da se Majda Koren z dnevniško formo osvobodi prvoosebnega pripovedovalca v sebi in tako, kot se izrazi, »štafetno palico« predaja glavnemu junaku, prav tako pa si po njegovem mnenju z dnevniškim načinom podajanja zgodbe zagotovi legitimnost za jezikovne preskoke iz knjižnega jezika v žargonizme in slengizme (Čater 2004: spremna beseda).

Ker so osebe, ki nastopajo v knjigi, nore na računalnik, se veliko njihovih pogovorov giblje okoli tem, povezanih z računalnikom. Tako avtorica v svoj roman vključuje veliko žargonizmov, izrazov s področja računalništva: npr. *lan party*, *Linux*, *Windowsi*, *Bill Gates*, *start new game*, *igrice Icewind Dale*, *Doom*, *Hexen*, *Starcraft*, *Interstate 76 in Unreal*, *Joystick*, *Napster*, *grafična kartica*, *prenosnik* ...

7.3 Ljubezenska kratka zgodba

Splošna značilnost ljubezenske kratke zgodbe je, da postavlja v središče dogajanja najpogosteje najstnico, redkeje najstnika, ki skozi notranje monologe ter svoja dejanja prikazuje svojo prvo ljubezen. Ta je lahko nesrečna, saj se slej ko prej konča (prve ljubezni pač ne trajajo večno), lahko pa gre za prikaz srečne ljubezni – takrat so konci zgodb odprti, nakazujejo možnost nadaljnega čustvenega razvoja književnih likov (Haramija 2010: 270).

7.3.1 *Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka (Geniji z nasmehom, 2010)*

Geniji z nasmehom (2010) so zbirka izbranih slovenskih mladinskih kratkih zgodb, ki so prej izšle v dveh antologijah sodobne slovenske mladinske kratke proze z naslovoma *Geniji* in *Geniji 2*. V zbirki je objavljenih deset humornih besedil, ki pripadajo petim različnim žanrom: spominski, doživljajski, socialno-psihološki, ljubezenski in nonsesni kratki prozi. Zbirka je bila v šolskem letu 2010/2011 predpisana za tekmovanje za Cankarjevo priznanje.

Korenova je v zbirki objavila ljubezensko kratko zgodbo z naslovom *Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka*. Avtorica v njej izpostavlja tematiko, ki je sestavni del odraščanja – ljubezen.

Glavni lik v zgodbi je najstnica, ki prvoosebno pripoveduje o doživetju svoje prve ljubezni. Zgodba je oblikovana kot elektronsko pismo. Štirinajstletna Kranjčanka Ajda preko elektronske pošte svoji prijateljici Mili (ta je še na počitnicah ob Kolpi, zato ji o dogodkih ne more poročati v živo), pripoveduje o fantu Juretu, ki ga je spoznala in se vanj tudi zaljubila, ko je bila s starši na počitnicah na morju.

Ajda je prišla iz morja domov, pospravlja reči iz kovčka (zato zgodba nosi takšen naslov) in medtem piše prijateljici Mili. Spominja se dogodkov, ki so se zgodili na morju, se izpoveduje in vmes nestrpno pričakuje, da se ji bo ljubljena oseba (Jure) oglasila preko elektronske pošte.

Ajda Mili pripoveduje, kako se je na morju s starši zelo dolgočasila in ni imela kaj početi. V bližini njihovega apartmaja na morju se je že na začetku njihovega dopusta naselila družina iz Novega mesta z dvema otrokoma: malim, štiriletnim Tomažkom in šestnajstletnim Juretom. Ajda je Jureta kmalu opazila in že takoj ji je postal všeč. Kmalu navežeta stike, se predstavita in se začneta družiti. Nekega popoldneva plavata do otoka, kjer Jure skače na glavo, naslednjega dne pa Ajda na plaži nariše Juretov portret. Zadnji večer v restavraciji ob morju zaplešeta, si izmenjata elektronska naslova, zjutraj pa se Ajdina družina odpravi domov.

Zgodba se konča tako, da Ajda Mili veselo sporoči, da se ji je Jure oglasil preko elektronske pošte. Konec v zgodbi tako ostaja odprt, kaže namreč na možnost, da se bo Ajdina in Juretova ljubezenska romanca iz morja razvijala naprej, če ne drugače, pa vsaj preko elektronske pošte.

V pripovedi so zanimivi dialogi med Ajdo in Juretom. Ti so zasnovani humorno, v slogu dveh najstnikov, ki previdno odkrivata prvo ljubezen. V njunih pogovorih predvsem Ajdi zmanjkuje besed, sram jo je in pogosto zardeva. Najstnika sta si všeč, a si tega ne upata povedati neposredno: *»Zadela si me pa že!« mi je rekel in se mi čudno nasmehnil. »Kaj sem te zadela? Kako? S čim?« »He, he, z Amorjevo puščico!« »Pajade!« sem dejala, se delala, da je povedal najbolj brezvezno stvar na svetu in šla dalje po poti, kot da nič ni. Uau! V resnici pa so moja kolena postala čisto mehka, srce mi je razbijalo kot noro in verjetno sem tudi blazno zardela.« (Koren 2010: 192).*

8 SKLEP

Če za konec povzamem bistvene značilnosti avtoričinega pisanja tako za otroke kot najstnike:

Vsa dela, ki jih je avtorica napisala za otroke, so kratka, avtorica v njih ne opleta s podrobnostmi, ampak pove bistvo. Knjige, namenjene otrokom, so preproste, vsebinsko nezahtevne, na taki ravni, da jih otrok zlahka osvoji. Glede na pravljíčnost oziroma realističnost lahko vsa njena dela za otroke uvrstimo v iracionalno ali neresničnostno prozo, glede na njihovo dolžino pa v kratko pripovedno prozo.

Nekaj njenih del (*Mala pošast Mici*, *Mici v mestu*, *Pošasti*, *Zgodbe zajca Zlatka*, *Še zgodbe zajca Z.*, *Medved in miška*, *Ta knjiga ne grize*, *Eva in kozel*) je namenjeno najmlajšim, predšolskim otrokom ali otrokom v prvih dveh razredih osnovne šole, ki šele vstopajo v svet samostojnega branja. Ker so otroci takšne starosti večinoma še negotovi bralci oziroma bralci začetniki, so pravljíce v teh delih prilagojene njihovim bralnim sposobnostim: napisane so z velikimi tiskanimi črkami, povedi so kratke, enostavčne, velik delež pa predstavljajo ilustracije.

Zgodbe zajca Zlatka, *Še zgodbe zajca Zlatka* in *Ta knjiga ne grize* so dela, ki so nastala z didaktičnim namenom, v njih gre za »preplet« literature in didaktike: bralca začetnika bodisi učijo abecede bodisi novega besedišča, preverjajo razumevanje prebranega in ga seznanijo s stalnimi oblikami sporočanja.

Med avtoričinimi deli za otroke prevladujejo kratke sodobne pravljíce. Večino avtoričinih pripovedi je postavljenih v realno, sodobno okolje, kjer živali, igrače ali predmeti oživijo. Osrednjo kategorijo med njenimi deli za otroke predstavlja kratka sodobna pravljica z otrokom kot glavnim likom, ki se tudi sicer največkrat pojavlja v sodobni mladinski prozi. Otroci, ki jih avtorica v svojih delih prikazuje, so sodobni mestni otroci iz zgodnjega šolskega obdobja, ki v realnem okolju naletijo na določen problem, stisko, potem pa se s pomočjo domišljije preselijo v pravljíčni svet.

Kot glavni liki se v avtoričinih kratkih sodobnih pravljicah pojavljajo tudi oživljene igrače (*Mala pošast Mici*, *Mici v mestu*, *Mici iz 2. a*, *Pošasti*) in poseobljene živali (*Ta knjiga ne grize*, *Zgodbe zajca Zlatka*, *Še zgodbe zajca*, *Medved in miška*). V enem avtoričinem delu (*Kako je Tin iskal mamico (Štiri zmajske)*) se kot glavni lik pojavi lik, ki je znan iz ljudskega

pravljичnega izročila, mitološko bitje (zmaj). Ker so osebe, motivacija in kronotop v delu *Mojih deset pasjih let* povsem verjetni, to delo uvrščamo v kategorijo živalske zgodbe.

Tematika, ki je opazna v večini njenih del za otroke, je tematika prijateljstva, v dveh delih pa se pojavi tudi ekološka tematika oz. skrb za okolje (*Podstrešna zgodba (Pikapolonica na prašni cesti)*), *Kako je Tin iskal mamico – (Štiri zmajske)*).

Tabujske teme se pojavljajo samo v enem delu, in sicer v tretji zbirki pravljic z Mici kot glavno junakinjo – *Mici iz 2.a*.

Avtorica je najstnikom posvetila pet del: mladinski realistični roman (*Župcin dnevnik*), tri mladinske realistične povesti (*Julija je zaljubljena*, *Maj za vedno :*), *Bert, grad in domača naloga*) in ljubezensko kratko zgodbo (*Prihajam z morja, pospravljam reči iz kovčka*). Vsa avtoričina dela za najstnike razen ljubezenske kratke zgodbe *Prihajam z morja, pospravljam reči iz kovčka*, se glede na dolžino uvrščajo v daljšo prozo, glede na resničnost oz. pravljичnost pa v racionalno oz. resničnostno prozo, natančneje v kategorijo pripoved s človeškimi osebami.

Avtorica v vseh svojih delih, namenjenim najstnikom, izpostavlja tematiko odraščanja in tako prikazuje odraščanje mladostnikov v sodobnem, urbanem okolju. Mladostniki, ki jih avtorica opisuje, so mladostno razigrani, brezskrbni, veliko časa preživijo na računalniku in radi dokazujejo svoj pogum. Pomembne prvine v njenih delih so ljubezen, prijateljstvo in medvrstniški odnosi. Avtorica mladostnika ne poučuje ter dobro pozna teme pogovorov odraščujočih fantov in deklet ter njihove komunikacijske in tudi siceršnje navade.

V dveh od petih del za najstnike se pojavljajo tabujske teme: v povesti *Julija je zaljubljena LOL* sta opazni tabujski tematiki pedofilija in spolno nadlegovanje, v povesti *Maj za vedno :*) pa avtorica v ospredje svoje pripovedi postavlja bolezensko temo (Crohnovo bolezen), opozori pa tudi na eno od motenj hranjenja, anoreksijo. Avtorica v svojih delih menja pripovedovalca: pripovedna perspektiva je v treh delih prvoosebna ali personalna (*Župcin dnevnik*, *Prihajam iz morja, pospravljam reči iz kovčka*, *Bert, grad in domača naloga*), v obeh povestih (*Maj za vedno :*), *Julija je zaljubljena LOL*) pa tretjeosebna ali avktorialna.

Način avtoričine pripovedi je različen: delo *Župcin dnevnik* je avtorica zasnovala v obliki dnevniškega zapisa, ljubezenska kratka zgodba *Prihajam z morja, pospravljam reči iz kovčka* pa je oblikovana kot elektronsko pismo, ki ga glavna junakinja pošilja svoji prijateljici. V obeh najstniških povestih (*Julija je zaljubljena LOL*, *Maj za vedno:*) avtorica tekočo pripoved

prepleta z internetnim dopisovanjem med mladostniki, pri čemer upošteva sredstva, značilna za komunikacijo preko sodobnih komunikacijskih medijev.

V vseh delih se poleg zbornega knjižnega jezika pojavlja najstniški sleng, v treh delih (*Julija je zaljubljena*, *Maj za vedno*, *Župcin dnevnik*) pa lahko opazimo kar nekaj žargonizmov s področja računalništva.

Če za konec potegnem črto pod vse napisano, lahko trdim, da je Majda Koren pisateljica, ki zna pisati tako, da se v njenih delih »najde« tako otrok kot odraščujoči mladostnik. Pisateljica vse stvari pove na kratko, toda tako, da jo lahko vsakdo razume. Snov za svoje pisanje izbira premišljeno ter dobro pozna tako stiske, ki jih lahko doživljajo otroci, kot ovire, na katere lahko naleti najstnik, ko vstopa na samostojno pot življenja. Vse to pa avtorica predstavlja na duhovit, humoren, izviren način in brez olepševanj.

Z gotovostjo lahko trdim, da je Majda Koren s svojim opusom pomembno obogatila slovenski knjižni prostor. Zapolnila je tudi vrzel, ki jo je bilo čutiti zlasti na področju sodobne slovenske mladinske literature. Želimo si, da bi bila Korenova še dolgo čila in ustvarjalna in bo tako izpod njenega pretanjenega pisateljskega peresa vzknilo še veliko del, s katerimi se bomo bralci vseh starosti lahko obogatili in poistovetili tudi v prihodnje.

VIRI

1. Majda Koren: *Bert, grad in domača naloga*. Ljubljana: založba Mladika, 2009.
 - *Eva in kozel*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006.
 - *Julija je zaljubljena LOL*. Ljubljana: Karantanija, 2008.
 - *Kako je Tin iskal mamico*. V: *Štiri zmajske*. Ljubljana: Študentska založba, 2010.
 - *Lojza iz vesolja*. Ljubljana: Sodobnost International, 2008.
 - *Maj za vedno :)*. Ljubljana: Karantanija, 2009.
 - *Mala pošast Mici*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994.
 - *Medved in miška*. Trst: Galeb (zadruga Čedad – Novi Matajur), 2010.
 - *Mici v mestu*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1996.
 - *Mici iz 2.a*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009.
 - *Mojih deset pasjih let*. V: *Metulj na dežju*. Ljubljana: Ekološko-kulturološko društvo JASA, 2007.
 - *Podstrešna zgodba*. V: *Pikapolonica na prašni cesti*. Ljubljana: Ekološko-kulturološko društvo JASA, 1997.
 - *Pošasti*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998.
 - *Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka*. V: *Geniji z nasmehom*. Ljubljana: Genija, 2010.
 - *Še zgodbe zajca Z*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2007.
 - *Ta knjiga ne grize*. Ljubljana: OKA in založništvo Jutro, 1997.
 - *Teta kuha*. Ljubljana: Karantanija, 2003.
 - *Tia*. Trst: Galeb (zadruga Čedad-Novni Matajur), 2007.
 - *Zgodbe zajca Zlatka*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006.
 - *Župcin dnevnik*. Ljubljana: Karantanija, 2004.

LITERATURA

1. Tadej Čater: *Po župci priplavala*. Spremna beseda. V: *Župcin dnevnik*. Ljubljana: Karantanija, 2004.
2. Dragica Haramija: *Slovenska realistična avanturistična mladinska proza*. Videm pri Ptujju: GIZ GTP, 2000.
 - *Pregled sodobne slovenske mladinske proze*. Jezik in slovstvo 50 (2005). 27–35.
 - *Geniji z nasmehom, spremna beseda k izboru besedil za Cankarjevo tekmovanje 2010/2011*. V: *Geniji z nasmehom*. Ljubljana: Genija, 2010. 270–271.
3. Marta Keržan: *O pisateljici in Zlatkovih prijateljih*. Spremna beseda. V: *Zgodbe zajca Zlatka*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006. 58–59.
 - *Ko so ponedeljki dolgi*. Spremna beseda. V: *Še zgodbe zajca Zlatka*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2007. 39–40.
4. Katja Klopčič: *Majda Koren: Mici iz 2.a*. Sodobnost 12 (2010). 1597–1599.
5. Matjaž Kmecl: *Mala literarna teorija*. Ljubljana: M & N, 1996.
6. Marjana Kobe: *Pogledi na mladinsko književnost*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987. 165–79.
 - *Sodobna pravljica*. Otrok in knjiga 47 (1999): 5–11. Otrok in knjiga 48 (1999): 5–12. Otrok in knjiga 49 (2000): 5–12. Otrok in knjiga 50 (2000): 6–15.
7. Majda Koren: *Julija je zaljubljena LOL*, objavljeno 20.7.2009, najdeno 24.12.2010 na spletnem naslovu <http://www.rtv slo.si/blog/strudelj/julija-je-zaljubljena-lol/21377>).
 - *Đulijano Praznikić: Tisoči Julijin prijatelj na Facebooku*, najdeno 27.12.2010, objavljeno 5.8.2009 na spletnem naslovu <http://www.rtv slo.si/blog/strudelj?&page=2>).
 - *Majda Koren*, najdeno 22.12.2011, objavljeno 15.11.2002 na spletni strani http://www.zupca.net/klet/strani/delajo/majda_koren.htm).
 - *Samointervju*. Ciciban, 15. 4. 2006.
8. Gaja Kos: *Majda Koren: Maj za vedno*. Sodobnost 5-6 (2010). 788–789.

9. Janko Kos: *Književnost: učbenik literarne zgodovine in teorije*. Maribor: Obzorja, 1991. 414.
-- *Očrt literarne teorije*. Ljubljana: DZS, 1994.
-- *Literarna teorija*. Ljubljana: DZS, 2001.
10. *Kako in zakaj pišejo Andrej Rozman – Roza, Desa Muck, Feri Lainšček, Majda Koren, Slavko Pregl, Nejka Omahen*. Mlada sodobnost. (2006). 1212–1214 .
11. Leksikon Literatura. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1977.
12. Rok Orel: *Odklono od sreče in frizure*. Spremlna beseda. V: *Maj za vedno :)*. Ljubljana: Karantanija, 2009. 83–84 .
13. Mojca Petrič: *Majda Koren – Lojza iz vesolja (2008)*, objavljeno 16.11.2008, najdeno 21.1.2011 na spletni strani <http://www.bajta.si/majda-koren-lojza-iz-vesolja-2008/pdf>)
14. Vladimira Rejec: *Majda Koren, otroška in mladinska pisateljica*. Nedelo, 9.11.2003.
-- *Iz Župcinega dnevnika: Majda Koren – pisateljica in inovativna učiteljica*. Naša Žena, 13.3.2004.
15. Igor Saksida: *Mladinska književnost med literarno vedo in književno didaktiko*. Maribor: Obzorja, 1994.
-- *Mladinska književnost*. V: Slovenska književnost III. Ljubljana: DZS, 2001. 426–68.
16. [Spominčice](http://www.spomincice.si/oZbirki), najdeno 16.2.2011 na spletnem naslovu <http://www.spomincice.si/oZbirki>)
17. *Vecernica*, najdeno 15.12.2010 na spletnem naslovu <http://www.vecernica.com/vecernica/>)
18. Tadeja Zupan Arsov: *Nasmej se, deklica*. Spremlna beseda. V: *Julija je zaljubljena LOL*. Ljubljana: Karantanija, 2008. 109–111.

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Lucija Krznar izjavljam, da sem avtorica diplomskega dela z naslovom *Življenje in delo Majde Koren*.

S svojim podpisom zagotavljam, da sem diplomsko delo izdelala samostojno pod mentorstvom prof. dr. Igorja Saksida.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____